

Vládní návrh

ZÁKON

ze dne 2014,

kterým se mění zákon č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, a další související zákony

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ

Změna zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních

Čl. I

Zákon č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, se mění takto:

1. Na konci poznámky pod čarou č. 1 se doplňuje věta „Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/99/EU ze dne 13. prosince 2011 o evropském ochranném příkazu.“.

CELEX: 32011L0099

2. V § 251 odst. 1 se za slovo „slibem“ vkládají slova „předběžným opatřením“.

CELEX: 32009F0829

3. V části páté se doplňuje hlava X, která včetně nadpisu a poznámek pod čarou č. 39 až 42 zní:

„HLAVA X

Evropský ochranný příkaz

Díl 1

Společná ustanovení

§ 340

Působnost

(1) Ustanovení této hlavy se užití na zajištění pokračování ochrany před trestnou činností na základě evropského ochranného příkazu na území

- a) jiného členského státu, pokud byla určité osobě poskytnuta ochranným příkazem vydaným v trestním řízení vedeném v České republice, nebo

b) České republiky, pokud byla určité osobě poskytnuta ochranným příkazem vydaným v trestním řízení vedeném v jiném členském státu.

(2) Podle této hlavy se postupuje ve vztahu k členským státům, pro které je závazný právní předpis Evropské unie upravující evropský ochranný příkaz³⁹⁾.

CELEX: 32011L0099

§ 341

(1) Evropský ochranný příkaz vydává na základě ochranného příkazu uvedeného v odstavci 2

a) justiční orgán podle tohoto zákona, nebo

b) justiční nebo rovnocenný orgán jiného členského státu podle jeho právního řádu.

(2) Ochranným příkazem se rozumí rozhodnutí vydané v trestním řízení soudem a v přípravném řízení soudcem nebo státním zástupcem, nebo rozhodnutí vydané v trestním řízení orgánem jiného členského státu, pokud bylo vydáno za účelem ochrany osoby před trestným činem, který může ohrozit její život, zdraví, svobodu nebo lidskou důstojnost, a podezřelému, obviněnému nebo odsouzenému ukládá

a) zákaz vstupu do určitých míst nebo vymezených oblastí, které osoba chráněná ochranným příkazem navštěvuje nebo kde pobývá,

b) zákaz nebo omezení styku s osobou chráněnou ochranným příkazem, včetně styků prostřednictvím sítě elektronických komunikací nebo jinými obdobnými prostředky, nebo

c) zákaz nebo omezení týkající se přiblížení se osobě chráněné ochranným příkazem blíže než na stanovenou vzdálenost.

(3) Chráněnou osobou se rozumí osoba, na jejíž ochranu byl vydán ochranný příkaz.

(4) Ohrožující osobou se rozumí osoba, které byl uložen zákaz nebo omezení ochranným příkazem.

CELEX: 32011L0099

§ 342

(1) Při postupu podle této hlavy justiční orgán dbá na to, aby se ohrožující osoba nedozvěděla místo, kde se zdržuje chráněná osoba, nebo jiné údaje umožňující ji kontaktovat, není-li jejich sdělení ohrožující osobě nezbytné pro účely vymezení zákazu nebo omezení, které se ohrožující osobě ukládá.

(2) Justiční orgán při postupu podle této hlavy spolupracuje s příslušným orgánem jiného členského státu, zejména si s ním vyměňuje všechny potřebné informace.

(3) Ministerstvo na žádost soudu a Nejvyšší státní zastupitelství na žádost státního zástupce poskytne součinnost při zjištění potřebných informací, zejména při zjištění příslušného orgánu jiného členského státu, kterému má být zaslán evropský ochranný příkaz, nebo při ověření podmínek stanovených právním řádem tohoto členského státu pro jeho

uznání a přijetí návazných opatření. Stejnou součinnost poskytne ministerstvo na žádost orgánu jiného členského státu při zjištění potřebných informací, pokud jde o příslušné orgány České republiky nebo ověření podmínek stanovených právním řádem České republiky.

(4) Pro účely podávání zpráv orgánům Evropské unie a usnadňování spolupráce s jinými členskými státy Nejvyšší státní zastupitelství a soudy poskytnou ministerstvu na jeho žádost potřebné informace, zejména o počtu evropských ochranných příkazů zaslaných do jiných členských států k uznání a přijetí návazných opatření a o výsledku těchto řízení v jiných členských státech, jakož i obdobné informace ohledně evropských ochranných příkazů zaslaných jinými členskými státy do České republiky.

CELEX: 32011L0099

Díl 2

Uznání evropského ochranného příkazu jiného členského státu a přijetí návazných opatření

§ 343

Podmínky pro převzetí evropského ochranného příkazu

(1) Evropský ochranný příkaz vydaný jiným členským státem lze převzít za účelem rozhodnutí o jeho uznání, pokud jde o rozhodnutí vydané

- a) justičním nebo rovnocenným orgánem jiného členského státu na základě ochranného příkazu vydaného v trestním řízení a
- b) na žádost chráněné osoby, která se zdržuje nebo má bydliště na území České republiky, nebo se zde zamýšlí zdržovat nebo mít bydliště.

(2) Převzetí evropského ochranného příkazu nebrání, neukládá-li ochranný příkaz popsany v evropském ochranném příkazu některý ze zákazů nebo omezení uvedených v § 341 odst. 2.

(3) Požádá-li chráněná osoba o vydání evropského ochranného příkazu justiční orgán a ochranný příkaz, na jehož základě má být vydán evropský ochranný příkaz, byl vydán v jiném členském státu, justiční orgán žádost neprodleně postoupí příslušnému orgánu jiného členského státu.

CELEX: 32011L0099

§ 344

Příslušnost

(1) K postupu podle tohoto dílu a dílu 1 je příslušný okresní soud, v jehož obvodu se zdržuje, nebo má bydliště chráněná osoba. Nezdržuje-li se tato osoba v České republice, nebo zde nemá bydliště, je příslušný okresní soud, v jehož obvodu se tato osoba zamýšlí zdržovat nebo mít bydliště.

(2) Ke změně skutečností rozhodných pro určení místní příslušnosti nastalé po zahájení řízení se nepřihlíží.

(3) Byl-li evropský ochranný příkaz zaslán orgánu, který není k postupu podle tohoto dílu a dílu 1 příslušný, postoupí jej neprodleně příslušnému soudu a současně o postoupení vyrozumí příslušný orgán jiného členského státu, který mu jej zaslal. Má-li soud, kterému byl evropský ochranný příkaz postoupen, pochybnosti o své příslušnosti, postupuje přiměřeně podle § 24 trestního řádu.

CELEX: 32011L0099

§ 345

Řízení o uznání evropského ochranného příkazu a přijetí návazných opatření

(1) Řízení o uznání evropského ochranného příkazu a přijetí návazných opatření se zahajuje okamžikem, kdy byl příslušnému soudu doručen evropský ochranný příkaz vydaný jiným členským státem.

(2) Nejsou-li splněny podmínky pro převzetí evropského ochranného příkazu, samosoudce řízení ukončí a o jeho ukončení a o důvodech, které k němu vedly, neprodleně vyrozumí příslušný orgán jiného členského státu, státního zástupce, byl-li již ve věci činný, a chráněnou osobu.

(3) Nelze-li v řízení pokračovat z důvodu, který není důvodem pro neuznání evropského ochranného příkazu, samosoudce o této skutečnosti vyrozumí příslušný orgán jiného členského státu a požádá jej o vyjádření, zda na uznání evropského ochranného příkazu trvá, a to ve lhůtě, kterou za tímto účelem stanoví. Nevyjádří-li se příslušný orgán jiného členského státu ve lhůtě nebo neuvede-li okolnosti, které vyvracejí důvod, pro který nelze v řízení pokračovat, samosoudce řízení ukončí a o jeho ukončení a o důvodech, které k němu vedly, neprodleně vyrozumí příslušný orgán jiného členského státu, státního zástupce, byl-li již ve věci činný, a chráněnou osobu.

§ 346

Rozhodnutí o uznání evropského ochranného příkazu a přijetí návazných opatření

(1) Nepovažuje-li samosoudce evropský ochranný příkaz zasláný jiným členským státem za dostatečný podklad pro rozhodnutí o jeho uznání a přijetí návazných opatření, požádá příslušný orgán tohoto členského státu, aby mu v jím stanovené lhůtě zaslal nezbytné dodatkové informace. Nezašle-li jiný členský stát dodatkové informace ve stanovené lhůtě, aniž by uvedl podstatné důvody, pro které tak neučinil, samosoudce řízení ukončí a o jeho ukončení vyrozumí příslušný orgán jiného členského státu, státního zástupce, byl-li již ve věci činný, a chráněnou osobu. Na tyto následky musí být příslušný orgán jiného členského státu upozorněn.

(2) O tom, zda se evropský ochranný příkaz uzná nebo neuzná, a o návazných opatřeních samosoudce rozhodne neprodleně.

(3) Rozhodnutí o uznání evropského ochranného příkazu a návazných opatřeních samosoudce doručí bez zbytečného odkladu státnímu zástupci a chráněné osobě. Uznal-li samosoudce evropský ochranný příkaz, rozhodnutí doručí také ohrožující osobě. Neuznal-li samosoudce evropský ochranný příkaz, informuje chráněnou osobu o podmínkách, za kterých může požádat o vydání předběžných opatření podle trestního řádu. O uznání evropského ochranného příkazu a návazných opatřeních, včetně důsledků jejich porušení, samosoudce bez

zbytečného odkladu vyrozumí příslušný orgán jiného členského státu; v případě neuznání jej vyrozumí i o důvodech takového postupu.

(4) Nelze-li rozhodnutí uvedené v odstavci 3 doručit ohrožující osobě z důvodu jejího neznámého pobytu a místo jejího pobytu se nepodaří zjistit ani s využitím spolupráce poskytnuté příslušným orgánem jiného členského státu, samosoudce řízení ukončí a o jeho ukončení, včetně uvedení důvodu takového postupu, neprodleně vyrozumí příslušný orgán jiného členského státu, státního zástupce a chráněnou osobu.

CELEX: 32011L0099

§ 347

Důvody pro neuznání evropského ochranného příkazu

(1) Samosoudce neuzná evropský ochranný příkaz vydaný jiným členským státem, pokud

- a) uznání evropského ochranného příkazu a přijetí návazných opatření by bylo v rozporu s překážkou věci pravomocně rozhodnuté,
- b) skutek, pro který byl ochranný příkaz popsán v evropském ochranném příkazu vydán, nenaplňuje znaky skutkové podstaty trestného činu podle práva České republiky,
- c) ohrožující osoba požívá podle právního řádu České republiky nebo mezinárodního práva výsad a imunit, pro které je vyňata z pravomoci orgánů činných v trestním řízení,
- d) ohrožující osoba by nebyla podle právního řádu České republiky vzhledem ke svému věku trestně odpovědná za jednání, pro které byl vydán ochranný příkaz popsán v evropském ochranném příkazu,
- e) trestní odpovědnost za jednání, pro které byl ochranný příkaz popsán v evropském ochranném příkazu vydán, je podle právního řádu České republiky promlčena a takový ochranný příkaz byl vydán pro skutek, jehož stíhání je podle právního řádu České republiky v pravomoci orgánů České republiky,
- f) zákaz nebo omezení uložené ohrožující osobě ochranným příkazem popsáným v evropském ochranném příkazu neodpovídá zakazu nebo omezení uvedenému v § 341 odst. 2, nebo
- g) zákaz nebo omezení uložené ohrožující osobě ochranným příkazem popsáným v evropském ochranném příkazu je součástí trestu nebo ochranného opatření, na jejichž výkon se v České republice vztahuje amnestie, a takový zákaz nebo omezení byly uloženy pro skutek, jehož stíhání je podle právního řádu České republiky v pravomoci orgánů České republiky.

(2) Vznikne-li pochybnost o tom, zda nebo do jaké míry je ohrožující osoba vyňata z pravomoci orgánů činných v trestním řízení, rozhodne o tom na návrh této osoby, státního zástupce nebo samosoudce Nejvyšší soud.

(3) Samosoudce nemusí uznat evropský ochranný příkaz, byl-li ochranný příkaz v něm popsán vydán pro skutek spáchaný zcela nebo zčásti na území České republiky nebo mimo území České republiky na palubě lodi nebo jiného plavidla, nebo letadla anebo jiného vzdušného dopravního prostředku, které jsou registrovány v České republice; přitom zohlední zejména okolnosti spáchání skutku.

(4) Samosoudce dále nemusí uznat evropský ochranný příkaz, pokud je zjevně neúplný nebo není přeložen do českého jazyka nebo jiného jazyka, ve kterém lze evropský ochranný příkaz podle prohlášení České republiky⁴⁰⁾ přijmout. Před rozhodnutím o neuznání

samosoudce vyzve příslušný orgán jiného členského státu, aby mu ve lhůtě jím stanovené zaslal doplněné znění evropského ochranného příkazu nebo jeho překlad do příslušného jazyka. Zároveň jej upozorní, že pokud tak neučiní ve stanovené lhůtě, aniž by uvedl podstatné důvody, pro které tak nemohl učinit, neuzná evropský ochranný příkaz.

CELEX: 32011L0099

§ 348

Uznání a přijetí návazných opatření

Nejde-li o případ uvedený v § 345 odst. 2 nebo 3 nebo v § 346 odst. 1 anebo v § 352 odst. 1 větě druhé, nebo není-li dán důvod pro neuznání evropského ochranného příkazu, samosoudce uzná evropský ochranný příkaz na území České republiky a současně uloží ohrožující osobě návazné opatření, kterým je vždy to z předběžných opatření uvedených v § 88c trestního řádu, jež svou povahou nejvíce odpovídá zákazu nebo omezení uloženému v ochranném příkazu popsaném v evropském ochranném příkazu, a to bez ohledu na to, v jaké fázi trestního řízení byl ochranný příkaz v jiném členském státu vydán. Při ukládání návazného opatření postupuje přiměřeně podle § 88b až 88m trestního řádu. Součástí usnesení je i poučení o důsledcích porušení návazného opatření.

CELEX: 32011L0099

§ 349

Řízení o stížnosti

(1) Proti rozhodnutí podle § 347 odst. 1, 3 a 4 nebo § 348 je přípustná stížnost, která má odkladný účinek. Stížností nelze napadnout důvody, pro které byl evropský ochranný příkaz nebo ochranný příkaz v něm popsaný vydán v jiném členském státu.

(2) Soud rozhodující o stížnosti zruší napadené rozhodnutí a ukončí řízení, shledá-li důvod uvedený v § 345 odst. 2 nebo 3 nebo v § 352 odst. 1 větě druhé. Shledá-li důvod uvedený v § 345 odst. 3, nejprve o této skutečnosti vyrozumí příslušný orgán jiného členského státu a požádá jej o vyjádření, zda na uznání evropského ochranného příkazu trvá, a to ve lhůtě, kterou za tímto účelem stanoví. Řízení ukončí až v případě, že se příslušný orgán jiného členského státu nevyjádří ve lhůtě nebo neuvede okolnosti, které vyvracejí důvod, pro který nelze v řízení pokračovat.

CELEX: 32011L0099

§ 350

Návazná opatření

(1) Není-li v tomto zákoně stanoveno jinak, při výkonu návazného opatření samosoudce postupuje přiměřeně podle ustanovení trestního řádu upravujících výkon předběžných opatření; ustanovení § 88n odst. 1 trestního řádu se neužije. Poruší-li ohrožující osoba návazné opatření, může jí samosoudce uložit pouze pořádkovou pokutu.

(2) Porušení návazného opatření ohrožující osobou samosoudce bez zbytečného odkladu oznámí příslušnému orgánu jiného členského státu. Oznámení o porušení návazného opatření se zasílá na formuláři stanoveném právním předpisem Evropské unie upravujícím

evropský ochranný příkaz⁴¹⁾ přeloženém do úředního jazyka nebo jednoho z úředních jazyků tohoto členského státu, nebo do jazyka, v němž tento stát podle svého prohlášení⁴⁰⁾ oznámení přijímá.

CELEX: 32011L0099

§ 351

Zrušení a změna přijatých návazných opatření

(1) Změní-li orgán jiného členského státu ochranný příkaz popsany v evropském ochranném příkazu, samosoudce rozhodne, zda návazné opatření uložené na základě evropského ochranného příkazu takto pozmění, uloží místo něj jiné, nebo zda je ponechá v původní podobě. Ukládá-li změněný ochranný příkaz jinou povinnost, než která je uvedena v § 341 odst. 2, samosoudce rozhodne o ponechání návazného opatření v původní podobě; stejně postupuje i v případě, že je dán důvod pro neuznání nového evropského ochranného příkazu podle § 347 odst. 4 a příslušný orgán jiného členského státu bez uvedení podstatných důvodů nevyhoví jeho výzvě ve stanovené lhůtě. Rozhodnutí samosoudce doručí státnímu zástupci, chráněné osobě a ohrožující osobě. Proti tomuto rozhodnutí je přípustná stížnost, která má odkladný účinek. Stížností nelze napadnout důvody, pro které byl evropský ochranný příkaz nebo ochranný příkaz v něm popsany vydán v jiném členském státu.

(2) Samosoudce vyrozumí příslušný orgán jiného členského státu o změně návazného opatření uloženého na základě uznaného evropského ochranného příkazu nebo o jeho ponechání v platnosti, a to včetně uvedení důvodů, pro které nemohlo dojít k jejich změně. Pokud samosoudce ponechá v platnosti návazné opatření uložené na základě uznaného evropského ochranného příkazu, dotáže se příslušného orgánu jiného členského státu, zda má pokračovat v jeho výkonu, nebo zda je má zrušit.

(3) Samosoudce bez zbytečného odkladu rozhodne o zrušení návazného opatření, pokud

- a) příslušný orgán jiného členského státu vyrozumí soud, že netrvá na dalším výkonu návazného opatření uloženého na základě původního evropského ochranného příkazu,
- b) se chráněná osoba přestala zdržovat na území České republiky nebo zde již nemá bydliště,
- c) příslušný orgán jiného členského státu vyrozumí soud o zrušení evropského ochranného příkazu,
- d) jde o případ uvedený v § 352 odst. 2 větě druhé, nebo
- e) nastane jiná skutečnost, v jejímž důsledku nelze pokračovat ve výkonu návazného opatření uloženého na základě uznaného evropského ochranného příkazu.

(4) O zrušení návazného opatření podle odstavce 3 a o důvodech takového postupu samosoudce bez zbytečného odkladu vyrozumí příslušný orgán jiného členského státu.

CELEX: 32011L0099

§ 352

Souběh řízení

(1) Byl-li do České republiky zaslán ochranný příkaz popsany v evropském ochranném příkazu za účelem postupu podle hlavy IV nebo IX a samosoudce se o této

skutečnosti dozví předtím, než rozhodne o uznání evropského ochranného příkazu a přijetí návazných opatření podle § 348, rozhodnutí odloží do doby, než je pravomocně rozhodnuto o uznání a výkonu ochranného příkazu podle hlavy IV nebo IX. Pokud bylo v řízení podle hlavy IV nebo IX pravomocně rozhodnuto, že se ochranný příkaz uzná a vykoná, samosoudce řízení o uznání evropského ochranného příkazu a přijetí návazných opatření ukončí a o této skutečnosti, včetně uvedení důvodů, vyrozumí příslušný orgán jiného členského státu, státního zástupce a chráněnou osobu. V opačném případě samosoudce v řízení pokračuje.

(2) Byl-li do České republiky zaslán ochranný příkaz popsáný v evropském ochranném příkazu za účelem postupu podle hlavy IV nebo IX a samosoudce se o této skutečnosti dozví až poté, co již pravomocně rozhodl, že se evropský ochranný příkaz uznává a že se ukládá návazné opatření podle § 348, pokračuje ve výkonu návazného opatření do doby, než je pravomocně rozhodnuto o uznání a výkonu ochranného příkazu podle hlavy IV nebo IX. Pokud bylo v řízení podle hlavy IV nebo IX pravomocně rozhodnuto, že se ochranný příkaz uzná a vykoná, samosoudce rozhodne o zrušení návazného opatření; v opačném případě ponechá návazné opatření v platnosti.

CELEX: 32011L0099

§ 353

Náklady

Náklady řízení o uznání evropského ochranného příkazu a přijetí návazných opatření nese Česká republika.

CELEX: 32011L0099

Díl 3

Zajištění ochrany chráněné osoby v jiném členském státu

§ 354

Vydání, změna a zrušení evropského ochranného příkazu

(1) Justiční orgán, který je příslušný k výkonu ochranného příkazu, může na žádost chráněné osoby vydat evropský ochranný příkaz, zdržuje-li se chráněná osoba nebo má-li bydliště na území jiného členského státu, do kterého má být evropský ochranný příkaz zaslán, nebo zamýšlí-li se v něm zdržovat nebo mít bydliště. Justiční orgán při zvažování, zda vydá evropský ochranný příkaz, zejména zohlední dobu, po kterou se chráněná osoba zamýšlí zdržovat nebo mít bydliště v jiném členském státu, a míru jejího ohrožení. Před vydáním evropského ochranného příkazu justiční orgán ověří, že ochranný příkaz, na jehož základě má být vydán, ukládá některý ze zákazů nebo omezení odpovídajících zákazům nebo omezením uvedeným v § 341 odst. 2. Nevydá-li justiční orgán evropský ochranný příkaz, rozhodne o zamítnutí žádosti chráněné osoby.

(2) Evropský ochranný příkaz se vydává na formuláři stanoveném právním předpisem Evropské unie upravujícím evropský ochranný příkaz⁴²⁾ a obsahuje náležitosti v něm uvedené.

(3) Přichází-li ohledně ochranného příkazu vůči témuž členskému státu v úvahu postup podle hlavy IV nebo hlavy IX, justiční orgán přednostně postupuje podle ustanovení těchto hlav.

(4) Evropský ochranný příkaz nebo rozhodnutí o zamítnutí žádosti chráněné osoby o jeho vydání justiční orgán doručí chráněné osobě. Proti rozhodnutí o zamítnutí žádosti o vydání evropského ochranného příkazu může chráněná osoba podat stížnost.

(5) Byl-li ochranný příkaz změněn nebo zrušen, justiční orgán, který vydal evropský ochranný příkaz, jej odpovídajícím způsobem změni nebo jej odvolá. Změněný evropský ochranný příkaz justiční orgán doručí příslušnému orgánu jiného členského státu a o této změně vyrozumí též chráněnou osobu. O odvolání evropského ochranného příkazu justiční orgán vyrozumí chráněnou osobu a příslušný orgán jiného členského státu.

CELEX: 32011L0099

§ 355

Zaslání evropského ochranného příkazu do jiného členského státu

(1) Justiční orgán, který vydal evropský ochranný příkaz, jej zašle příslušnému orgánu jiného členského státu, ve kterém se chráněná osoba zdržuje nebo má bydliště nebo ve kterém se zamýšlí zdržovat anebo mít bydliště, za účelem jeho uznání a přijetí návazných opatření.

(2) Evropský ochranný příkaz zašle justiční orgán příslušnému orgánu jiného členského státu přeložený do úředního jazyka nebo jednoho z úředních jazyků tohoto členského státu, nebo do jazyka, v němž jej tento členský stát podle svého prohlášení⁴⁰⁾ přijímá.

(3) Na žádost příslušného orgánu jiného členského státu poskytne justiční orgán dodatkové informace a doplnění potřebná pro účely uznání evropského ochranného příkazu a přijetí návazných opatření.

CELEX: 32011L0099

§ 356

Důsledky zaslání evropského ochranného příkazu do jiného členského státu

(1) Uznání evropského ochranného příkazu orgánem jiného členského státu a přijetí návazných opatření nebrání výkonu ochranného příkazu, na jehož základě byl evropský ochranný příkaz vydán.

(2) Pokud orgán jiného členského státu, který uznal evropský ochranný příkaz a přijal návazné opatření, vyrozumí justiční orgán o tom, že ohrožující osoba porušila toto návazné opatření, postupuje se obdobně jako v případě, že by ohrožující osoba porušila podmínky stanovené ochranným příkazem na území České republiky, nebyl-li výkon ochranného příkazu předán do některého z členských států.

(3) Justiční orgán neprodleně vyrozumí příslušný orgán jiného členského státu o jakémkoli rozhodnutí, opatření nebo skutečnostech, v jejichž důsledku nelze pokračovat ve výkonu opatření přijatých jiným členským státem na základě uznaného evropského ochranného příkazu.

CELEX: 32011L0099

³⁹⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/99/EU ze dne 13. prosince 2011 o evropském ochranném příkazu.

⁴⁰⁾ Článek 17 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/99/EU ze dne 13. prosince 2011 o evropském ochranném příkazu.

⁴¹⁾ Příloha II směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/99/EU ze dne 13. prosince 2011 o evropském ochranném příkazu.

⁴²⁾ Příloha I směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/99/EU ze dne 13. prosince 2011 o evropském ochranném příkazu.“.

Dosavadní § 340 a 341 se označují jako § 357 a 358.

ČÁST DRUHÁ

Změna trestního řádu

Čl. II

V § 88n zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění zákona č. 45/2013 Sb., se doplňuje odstavec 5, který zní:

„(5) Byl-li na základě předběžného opatření vydán evropský ochranný příkaz podle zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních a o změně nebo zrušení tohoto předběžného opatření rozhodl orgán činný v trestním řízení, který je odlišný od orgánu, jenž vydal evropský ochranný příkaz, zašle své rozhodnutí tomuto justičnímu orgánu.“.

ČÁST TŘETÍ

Změna zákona o soudnictví ve věcech mládeže

Čl. III

V části první hlavě II zákona č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže), ve znění zákona č. 383/2005 Sb., zákona č. 253/2006 Sb., zákona č. 345/2007 Sb., zákona č. 129/2008 Sb., zákona č. 41/2009 Sb., zákona č. 181/2011 Sb., zákona č. 357/2011 Sb., zákona č. 375/2011 Sb., zákona č. 459/2011 Sb., zákona č. 193/2012 Sb., zákona č. 390/2012 Sb. a zákona č. 45/2013 Sb., se za díl 7 vkládá nový díl 8, který včetně nadpisu zní:

„Díl 8

Řízení o mezinárodní justiční spolupráci v trestních věcech mladistvých

§ 88a

(1) Rozhodnutím ukládajícím mladistvému náhradní opatření za vazbu, které lze při splnění podmínek stanovených zákonem o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních zaslat jinému členskému státu k uznání a výkonu postupem podle části páté hlavy IV dílů 2 a 3 zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, je pravomocné rozhodnutí státního zástupce nebo soudu, kterým bylo rozhodnuto o ponechání obviněného mladistvého na svobodě nebo o jeho propuštění z vazby za současného nahrazení vazby zárukou, slibem, dohledem probačního úředníka nebo předběžným opatřením podle trestního řádu nebo jeho umístěním v péči důvěryhodné osoby podle tohoto zákona.

(2) Rozhodnutím ukládajícím mladistvému peněžitou sankci nebo jiné peněžité plnění, které lze při splnění podmínek stanovených zákonem o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních zaslat jinému členskému státu k uznání a výkonu postupem podle části páté hlavy VI dílu 2 zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, je pravomocné rozhodnutí soudu, kterým bylo uloženo peněžité opatření, nebo kterým byl nařízen podmíněně odložený výkon peněžitého opatření anebo kterým bylo rozhodnuto o povinnosti odsouzeného mladistvého k náhradě nákladů trestního řízení ve prospěch státu, jakož i rozhodnutí orgánu činného v trestním řízení, kterým byla mladistvému v trestním řízení uložena pořádková pokuta.

(3) Rozhodnutím ukládajícím mladistvému propadnutí nebo zabránění majetku, věci nebo jiných majetkových hodnot, které lze při splnění podmínek stanovených zákonem o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních zaslat jinému členskému státu k uznání a výkonu postupem podle části páté hlavy VII dílu 2 zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, je pravomocné rozhodnutí soudu, kterým bylo uloženo

- a) trestní opatření propadnutí majetku,
- b) trestní opatření propadnutí věci nebo jiné majetkové hodnoty,
- c) propadnutí náhradní hodnoty za výnos z trestné činnosti,
- d) ochranné opatření zabránění věci nebo jiné majetkové hodnoty, nebo
- e) zabránění náhradní hodnoty za výnos z trestné činnosti.

(4) Rozhodnutím ukládajícím mladistvému sankci spojenou se zbavením osobní svobody, které lze při splnění podmínek stanovených zákonem o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních zaslat jinému členskému státu k uznání a výkonu postupem podle části páté hlavy VIII dílu 2 zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, je pravomocné rozhodnutí soudu, kterým bylo uloženo trestní opatření nepodmíněného odnětí svobody nebo bylo rozhodnuto o výkonu jeho zbytku, včetně případů, kdy bylo rozhodnuto o výkonu podmíněně odloženého trestního opatření odnětí svobody, o výkonu náhradního trestního opatření odnětí svobody za nevykonané trestní opatření domácího vězení nebo peněžité trestní opatření, nebo kterým bylo na nepodmíněné odnětí svobody přeměněno trestní opatření obecně prospěšných prací, nebo kterým byla uložena zabezpečovací detence, ústavní ochranné léčení nebo ochranná výchova.

(5) Rozhodnutím ukládajícím mladistvému sankci nespojenou se zbavením osobní svobody, dohled nebo omezení anebo povinnosti, které lze při splnění podmínek stanovených

zákonem o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních zaslat jinému členskému státu k uznání a výkonu postupem podle části páté hlavy IX dílu 2 zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, je pravomocné rozhodnutí soudu, kterým byl mladistvému, vůči němuž bylo podmíněně upuštěno od uložení trestního opatření, jemuž byl podmíněně odložen výkon trestního opatření odnětí svobody nebo který byl podmíněně propuštěn z výkonu trestního opatření odnětí svobody, uložen dohled probačního úředníka, povinnost podrobit se probačnímu programu, výchovná povinnost nebo výchovné omezení, a pravomocné rozhodnutí soudu, kterým bylo mladistvému uloženo trestní opatření domácího vězení, obecně prospěšných prací, zákazu činnosti, zákazu vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce nebo ambulantní ochranné léčení.

(6) Při výkonu rozhodnutí jiného členského státu směřujícího vůči mladistvému, jež bylo uznáno postupem podle části páté hlav IV, VI, VIII a IX zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, se postupuje podle tohoto zákona a podle trestního řádu.“.

CELEX: 32009F0829, 32005F0214, 32006F0783, 32008F0909, 32008F0947

ČÁST ČTVRTÁ

Změna zákona o obětech trestných činů

Čl. IV

V § 14 zákona č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů a o změně některých zákonů (zákon o obětech trestných činů), se doplňuje odstavce 8, který zní:

„(8) Justiční orgán vydá evropský ochranný příkaz za podmínek stanovených zákonem o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních.“.

CELEX: 32011L0099

ČÁST PÁTÁ

ÚČINNOST

Čl. V

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. ledna 2015.

CELEX: 32011L0099

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

Obecná část

A. Závěrečná zpráva o hodnocení dopadů regulace (RIA)

SHRnutí ZÁVĚREČNÉ ZPRÁVY RIA

1. Základní identifikační údaje

Název návrhu zákona: Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, a další související zákony.	
Zpracovatel / zástupce předkladatele: Ministerstvo spravedlnosti	Předpokládaný termín nabytí účinnosti, v případě dělené účinnosti rozveďte leden 2015
Implementace práva EU: Ano (pokud zvolíte Ano): - uveďte termín stanovený pro implementaci: leden 2015 - uveďte, zda jde návrh nad rámec požadavků stanovených předpisem EU?: Ne	
2. Cíl návrhu zákona	
Zajištění transpozice směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/99/EU ze dne 13. prosince 2011 o evropském ochranném příkazu, podrobněji viz část 1. 2. RIA	
3. Agregované dopady návrhu zákona	
3.1 Dopady na státní rozpočet a ostatní veřejné rozpočty: Ano	
Počáteční jednorázové náklady – 4 000 Kč Opakující se roční náklady – 2032 Kč Podrobněji viz část 3 RIA	
3.2 Dopady na podnikatelské subjekty: Ne	
3.3 Dopady na územní samosprávné celky (obce, kraje) Ne	
3.4 Sociální dopady: Ne	
3.5 Dopady na životní prostředí: Ne	

1. Důvod předložení a cíle

1.1. Název

Zákon, kterým se mění zákon č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, a další související zákony.

1.2. Definice problému

Hlavním cílem předložené novely je uvést českou právní úpravu do souladu se směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2011/99/EU ze dne 13. prosince 2011 o evropském ochranném příkazu (dále jen „směrnice“) a zajistit tak transpozici této směrnice.

Členské státy, pro které je tato směrnice závazná a použitelná, jsou povinny ji vnitrostátně provést do dne 11. 1. 2015 (viz čl. 21); směrnice není závazná pro Irsko a Dánsko - viz body (41) a (42) preambule. Směrnice neobsahuje žádná přechodná ustanovení (jde o nový druh spolupráce), ani ustanovení omezující její časovou působnost.

Směrnice upravuje nový druh spolupráce s jinými členskými státy, jejímž cílem je zajistit, aby ochrana poskytovaná oběti trestného činu (popř. osobám jí blízkým) v jednom členském státu

Evropské unie (dále jen „členský stát“), byla zachována a pokračovala rovněž v jakémkoli jiném členském státu, do něhož se oběť přestěhuje – viz bod (6) preambule. K dosažení tohoto cíle stanoví směrnice pravidla, na jejichž základě bude možné rozšířit ochranu vyplývající z určitého opatření přijatého podle práva jednoho členského státu i na území dalšího členského státu, v němž se oběť rozhodne pobývat nebo zdržovat - viz bod (7) preambule. Směrnice přitom zohledňuje rozdílné právní tradice členských států i skutečnost, že účinnou ochranu je možné zajistit prostřednictvím ochranných příkazů vydaných jinými orgány než trestními soudy. Tato směrnice nezakládá povinnost změnit vnitrostátní systémy přijímání opatření, ani nezakládá povinnost zavést trestněprávní systém pro vykonávání evropského ochranného příkazu nebo takový systém za tímto účelem pozměnit - viz bod (8) preambule.

Směrnice se týká opatření, která mají chránit oběť trestného činu nebo osoby jí blízké před pachatelem nebo údajným pachatelem trestného činu, který může jakýmkoli způsobem ohrozit život, tělesnou, duševní a sexuální integritu daných osob, například prostřednictvím předcházení jakékoli formě obtěžování, únosům, nebezpečnému pronásledování (tzv. *stalking*) a jiným formám nepřímého nátlaku, a jejichž cílem je zabránit pokračování nebo opakování trestného jednání pachatele. Členský stát však není povinen vydat evropský ochranný příkaz na základě trestního opatření, které neslouží jen k ochraně oběti, ale slouží primárně k jiným účelům, například ke společenské rehabilitaci pachatele - viz bod (9) preambule.

Směrnice se vztahuje na opatření v trestních věcech a výslovně jsou z její působnosti vyloučena opatření v občanskoprávních věcech. K výkonu opatření v souladu s touto směrnicí není nezbytné, aby byl spáchaný trestný čin stanoven pravomocným rozhodnutím. Nezáleží ani na tom, zda je orgán, který opatření přijal, orgánem trestněprávní, správní či občanskoprávní povahy. Tato směrnice neukládá členským státům povinnost, aby změnily své vnitrostátní právní předpisy tak, aby byly schopny přijímat opatření v rámci trestního řízení - viz bod (10) preambule.

Dále je dílčím způsobem doplněna implementace rámcového rozhodnutí Rady 2009/829/SVV ze dne 23. října 2009 o uplatňování zásady vzájemného uznávání na rozhodnutí o opatřeních dohledu jakožto alternativy zajišťovací vazby mezi členskými státy EU v návaznosti na nově přijatý zákon č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů a o změně některých zákonů (zákon o obětech trestných činů), který mezi opatření nahrazující vazbu nově zařadil předběžná opatření podle trestního řádu.

1.3. Popis existujícího právního stavu v dané oblasti

Zákonem č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů a o změně některých zákonů (zákon o obětech trestných činů), byla do trestního řádu (zákon č. 141/1961 Sb.) včleněna předběžná opatření (§ 88b až 88o tr.ř.), z nichž předběžné opatření ukládající zákaz styku s poškozeným, osobami jemu blízkými nebo s jinými osobami, zejména svědky (§ 88d tr.ř., dále jen „zákaz styku s určitými osobami“), předběžné opatření ukládající zákaz vstoupit do společného obydlí obývaného s poškozeným a jeho bezprostředního okolí a zdržovat se v takovém obydlí (§ 88e tr.ř., dále jen „zákaz vstupu do obydlí“) a případně i předběžné opatření zákazu zdržovat se na konkrétně vymezeném místě (§ 88g tr.ř.) svou povahou a cíli, jež sledují, odpovídají opatřením předvídaným směrnicí a poskytují požadovanou ochranu oběti či osobám jí blízkým vnitrostátně.

Předběžná opatření podle § 88b tr.ř. smějí být uložena jen tehdy, jestliže z jednání obviněného nebo z dalších konkrétních skutečností vyplývá důvodná obava, že bude opakovat trestnou činnost, pro niž je stíhán, dokoná trestný čin, o který se pokusil, nebo vykoná trestný čin, který připravoval nebo kterým hrozil, a dosud zjištěné skutečnosti nasvědčují tomu, že skutek, pro který bylo zahájeno trestní stíhání, byl spáchan a má všechny znaky trestného činu, jsou

zřejmé důvody k podezření, že tento trestný čin spáchal obviněný, a s ohledem na osobu obviněného a na povahu a závažnost trestného činu, pro který je stíhán, nelze v době rozhodování účelu předběžného opatření dosáhnout jiným opatřením, přičemž uložení předběžného opatření si vyžaduje ochrana oprávněných zájmů poškozeného, který je fyzickou osobou, zejména jeho života, zdraví, svobody nebo lidské důstojnosti, nebo zájmů osob mu blízkých, nebo ochrana zájmů společnosti.

Z rozhodnutí, jež jsou ukládána podezřelému nebo obviněnému v průběhu trestního řízení, lze do působnosti směrnice podřadit také některá rozhodnutí činěná v rámci tzv. odklonů, konkrétně rozhodnutí o podmíněném odložení podání návrhu na potrestání podezřelého a rozhodnutí o podmíněném zastavení trestního stíhání obviněného, je-li současně uloženo přiměřené omezení nebo přiměřená povinnost, jež svoji povahou odpovídá omezení či povinnosti předpokládané článkem 5 směrnice.

Ve fázi odsouzení nebo ve fázi vykonávacího řízení podle trestního řádu přicházejí v úvahu všechna rozhodnutí soudu, jež ukládají odsouzenému přiměřené omezení nebo přiměřenou povinnost, jež svoji povahou odpovídá omezení či povinnosti předpokládané článkem 5 směrnice, tj.:

- rozhodnutí o podmíněném odsouzení, jsou-li uloženy přiměřená omezení nebo povinnosti,
- rozhodnutí o podmíněném upuštění od potrestání s dohledem za současného uložení přiměřených omezení nebo povinností,
- rozhodnutí ukládající podmíněné propuštění z výkonu trestu odnětí svobody za současného uložení přiměřených omezení nebo povinností,
- rozhodnutí ukládající alternativní tresty (trest domácího vězení, trest obecně prospěšných prací, trest zákazu činnosti, trest zákazu pobytu, trest zákazu vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce), pokud tato rozhodnutí současně ukládají odsouzenému přiměřená omezení či povinnosti předpokládaná článkem 5 směrnice,
- rozhodnutí činěná ve vykonávacím řízení, jež ukládají odsouzenému přiměřená omezení či přiměřené povinnosti v případě, že porušil stanovené podmínky.

V případě mladistvých pachatelů půjde také o rozhodnutí ukládající mladistvému pachateli výchovné opatření, jež zahrnuje omezení či povinnost odpovídající zákazům uvedeným ve směrnici – podrobněji viz odůvodnění k části třetí návrhu.

Poskytování justiční spolupráce ve věcech trestních mezi Českou republikou a jinými členskými státy je upraveno v části páté zákona č. 104/2013 Sb., o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, nicméně poskytování ochrany oběti trestné činnosti a osobám jí blízkým přeshraničně tak, jak předvídá směrnice, je pro český právní řád novou úpravou a je proto nezbytné včlenit do páté části zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních novou hlavu upravující jednak uznání evropského ochranného příkazu vydaného jiným členským státem a přijetí návazných opatření na ochranu oběti a případně též jejich osob blízkých v České republice a jednak zaslání evropského ochranného příkazu vydaného našim justičním orgánem do jiného členského státu za účelem poskytnutí obdobné ochrany.

1.4. Identifikace dotčených subjektů

justiční orgány

Ministerstvo spravedlnosti

Nejvyšší státní zastupitelství

Policie České republiky
oběť trestného činu a osoby jí blízké
obviněný, resp. osoba představující nebezpečí pro oběť, vůči níž směřuje ochranné opatření

1.5. Popis cílového stavu

Cílem návrhu zákona je uvedení české právní úpravy do souladu se směrnicí a zajištění její transpozice. Po přijetí změn navrhovaných v tomto zákoně bude prohloubena ochrana obětí trestného činu (popř. i osob jí blízkých) v tom smyslu, že pokud se přestěhuje z České republiky do jiného členského státu nebo se tam zdržuje či tak zamýšlí učinit, a v České republice je chráněna před obviněným příslušným rozhodnutím vydaným v trestním řízení, může žádat o vydání evropského ochranného příkazu za účelem zajištění obdobné ochrany v tomto jiném členském státu. Stejně tak naopak, pokud se z jiného členského státu přestěhuje do České republiky tamním opatřením chráněná oběť trestného činu (popř. i osoby jí blízké) nebo se zde zdržuje či tak zamýšlí učinit, může jí být na základě uznání evropského ochranného příkazu vydaného jiným členským státem poskytnuta obdobná ochrana i na území České republiky.

1.6. Zhodnocení rizika

V případě nezpracování požadavků vyplývajících ze směrnice v transpoziční lhůtě by České republice hrozilo řízení o porušení smlouvy dle čl. 258 a násl. Smlouvy o fungování Evropské unie, a to včetně případného uložení sankcí.

2. Návrh variant řešení a vyhodnocení jejich nákladů a přínosů

2. 1. Způsoby transpozice směrnice v návaznosti na různé interpretace vymezení jejího rozsahu a kompetentních orgánů

Pojem „ochranné opatření“ je vymezen v čl. 2 odst. 2 směrnice, podle něhož se jím rozumí rozhodnutí v trestních věcech přijaté vydávajícím státem v souladu s jeho vnitrostátním právem hmotným i procesním, jímž se osobě, která představuje nebezpečí, ukládá jeden nebo více zákazů nebo omezení uvedených v čl. 5 za účelem ochrany chráněné osoby před trestným činem, který může ohrozit její život, tělesnou nebo duševní integritu, důstojnost, osobní svobodu nebo sexuální integritu. Ochranné opatření je vydáváno v důsledku spáchání trestného činu nebo údajného spáchání trestného činu (viz čl. 1), tedy může být uloženo konečným meritorním rozhodnutím (zpravidla odsuzujícím rozsudkem), ale i rozhodnutím vydaným v průběhu řízení (např. jako součást náhradního opatření za vazbu).

Evropský ochranný příkaz je vymezen v čl. 2 odst. 1 směrnice jako rozhodnutí přijaté justičním nebo rovnocenným orgánem členského státu v souvislosti s ochranným opatřením, na jehož základě justiční či rovnocenný orgán jiného členského státu přijme jakékoli vhodné opatření podle svého vnitrostátního práva s cílem pokračovat v ochraně chráněné osoby.

Na první pohled není zcela jasně ve směrnici řešena otázka, které orgány mohou vydat rozhodnutí o podkladovém ochranném opatření a evropský ochranný příkaz a v jakém řízení tak mohou učinit. Na jedné straně se v bodu (10) preambule směrnice připouští, že rozhodnutí o podkladovém ochranném opatření může vydat jakýkoli orgán, ať už trestní, správní nebo teoreticky i občanskoprávní povahy (což ovšem není pravděpodobné vzhledem k tomu, že paralelně je sjednáváno civilní nařízení, které má pokrýt občanské věci – srov. návrh nařízení EP a Rady o vzájemném uznávání ochranných opatření v občanských věcech), na druhé straně se ochranná opatření ve věcech občanských z působnosti směrnice v tomtéž bodu preambule vylučují. Na základě tohoto ochranného opatření je oprávněn vydat evropský ochranný příkaz justiční nebo jemu rovnocenný orgán, tj. orgán vybavený srovnatelnými

justičními pravomocemi, např. v některých státech justiční policie - viz čl. 2 odst. 1 a čl. 6 odst. 2 směrnice. Pokud jde o řízení, ve kterém mají být ochranné opatření či evropský ochranný příkaz vydány, směrnice pouze stanoví, že ochranné opatření musí být vydáno v „trestní věci“ - viz čl. 2 odst. 2 směrnice. Ochranné opatření i evropský ochranný příkaz jsou přitom důsledkem spáchání trestného činu nebo údajného spáchání trestného činu (viz čl. 1 směrnice).

Způsob transpozice směrnice se tak může lišit v závislosti na rozdílné interpretaci rozsahu a pojmů uvedených ve směrnici.

Varianty:

Varianta 1

Transpozice směrnice pouze do zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních založená na koncepci, podle níž evropský ochranný příkaz může vydat justiční nebo jemu rovnocenný orgán a podkladové ochranné opatření může přijmout ve vydávajícím státě justiční nebo i jiný orgán za předpokladu, že tak činí v trestním řízení. Předmětem uznání je pouze evropský ochranný příkaz.

Varianta 2

Transpozice směrnice pouze do zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních založená na koncepci, podle níž evropský ochranný příkaz může vydat justiční nebo jemu rovnocenný orgán a podkladové ochranné opatření může přijmout ve vydávajícím státě pouze justiční orgán (rozumí se trestní, nikoli civilní). Předmětem uznání je pouze evropský ochranný příkaz.

Varianta 3

Transpozice směrnice do zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních a do jiných právních předpisů založená na koncepci, podle níž budou v zákoně o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních upraveny pouze případy, kdy ochranné opatření přijme ve vydávajícím státě justiční orgán, přičemž evropský ochranný příkaz může vydat justiční nebo jemu rovnocenný orgán. Případy, kdy ochranné opatření vydá jiný než justiční orgán v trestním řízení (bez ohledu na to, který orgán vydá evropský ochranný příkaz), by byly upraveny v právních předpisech upravujících řízení, v němž bylo ochranné opatření vydáno. Předmětem uznání je evropský ochranný příkaz a ochranné opatření.

Vyhodnocení:

Varianta 1

Při určení orgánů kompetentních k vydání ochranného opatření vychází tato varianta z cíle směrnice uvedeného v článku 1 (přijetí opatření s cílem ochrany osoby v důsledku spáchání trestného činu nebo údajného spáchání trestného činu), z vymezení ochranného opatření v článku 2 odst. 2 směrnice (tj. musí jít o opatření vydané „v trestních věcech“), z požadavku na oboustrannou trestnost [viz důvod neuznání evropského ochranného příkazu uvedený v čl. 10 odst. 1 písm. c)] a z bodu (10) preambule směrnice (vyloučení opatření v civilních věcech, přípustění trestněprávní, správní či občanskoprávní povahy orgánu, který ochranné opatření přijal).

Rozhodnutí o ochranném opatření ve smyslu směrnice tedy může s ohledem na výše uvedené články směrnice bezesporu vydat justiční orgán v trestní věci, ať už by šlo o konečné meritorní rozhodnutí (odsuzující rozsudek), rozhodnutí vydané ve vykonávacím řízení (např. o podmíněném propuštění z výkonu trestu odnětí svobody), nebo rozhodnutí vydané v průběhu řízení, např. jako předběžné opatření.

S ohledem na bod (10) preambule nelze vyloučit ani případy, kdy rozhodnutí o ochranném opatření ve vydávajícím státě přijme správní orgán, ovšem za podmínky, že tak učiní v důsledku spáchání trestného činu nebo údajného spáchání trestného činu a v trestní věci. Proto lze předpokládat, že by se mohlo jednat zejména o správní orgány, proti jejichž rozhodnutí je přípustný přezkum trestním soudem (v systémech trestního práva správního, nicméně tyto orgány budou zřejmě označeny za justiční orgány), nebo o policejní orgány (že ochranná opatření vydávají v jiných státech policejní orgány, bylo zmíněno při projednávání návrhu směrnice), zcela vyloučit však nelze ani jiné orgány, např. probační službu (v rámci dohledu) či vězeňskou službu (např. při podmíněném propuštění). Pokud by tyto orgány rozhodnutí o ochranném opatření vydaly v jiném než trestním řízení, byť v důsledku spáchání trestného činu nebo údajného spáchání trestného činu, nebyla by splněna podmínka trestní věci (opatření je vydáno v návaznosti na spáchaný nebo údajně spáchaný trestný čin, tj. musí být alespoň zahájeno trestní řízení, v němž je dáno dostatečné podezření, že jde o trestný čin, dále je nutno vzít v úvahu, že pojem „spolupráce v trestních věcech“ je v oblasti mezinárodní justiční spolupráce desetiletí vykládán v tom smyslu, že jde o spolupráci v trestním řízení, tj. musí být splněn právní základ, kromě toho sama směrnice stanoví jako důvod pro neuznání evropského ochranného příkazu skutečnost, že podkladové ochranné opatření bylo vydáno v návaznosti na skutek, který není oboustranně trestný, tj. vyžaduje se přezkum oboustranné trestnosti).

U civilního orgánu si lze sice představit, že může rozhodnout o ochranném opatření v důsledku spáchání trestného činu nebo údajného spáchání trestného činu, méně však již to, že tak učiní v trestní věci, ostatně jiné členské státy nevizovaly, že by u nich existoval takový orgán s působností v trestních věcech (nicméně i s touto nepravděpodobnou variantou tento způsob transpozice počítá).

V úvahu tak přicházejí rozhodnutí o ochranných opatřeních vydaná justičními nebo správními orgány (popř. i civilními, jakkoli je to nepravděpodobné), pokud byla vydána v důsledku spáchání trestného činu nebo údajného spáchání trestného činu a pokud je splněno kritérium trestní věci, tj. pokud jde o rozhodnutí vydaná v trestním řízení. **Do působnosti směrnice tak nespádají ochranná opatření vydaná správními či civilními orgány mimo trestní řízení** (např. v českém právním řádu institut vykázání podle zákona o Policii ČR nebo předběžné opatření podle § 76b o.s.ř.).

Na základě tohoto ochranného opatření je oprávněn vydat evropský ochranný příkaz **justiční nebo jemu rovnocenný orgán**, tj. orgán vybavený srovnatelnými justičními pravomocemi, např. v některých státech justiční policie (viz čl. 2 bod 1 a čl. 6 odst. 2).

V trestním řízení podle trestního řádu vydávají v úvahu přicházející ochranná opatření pouze justiční orgány, žádné z nich není oprávněn vydat správní orgán (např. policejní orgán či Probační a mediační služba anebo Vězeňská služba). Vzhledem k tomu, že v České republice je státní zástupce považován společně se soudem za justiční orgán, žádný orgán rovnocenný orgánu justičnímu, který je oprávněn vydat evropský ochranný příkaz, u nás neexistuje.

Při této koncepci tak budou k vydání ochranného opatření i evropského ochranného příkazu v České republice příslušné pouze justiční orgány v trestním řízení.

Varianta 2

Uvedená koncepce vychází ze skutečnosti, že v normativním textu směrnice se neuvádí, který orgán je oprávněn přijmout ochranné opatření, přičemž se u ochranného opatření požaduje návaznost na spáchaný trestný čin, tudíž lze předpokládat, že má jít o orgán justičního typu působící v trestním řízení, což koresponduje i s bodem (2) preambule směrnice, podle něhož se zásada vzájemného uznávání má týkat **justiční spolupráce v trestních věcech**. Tato koncepce odpovídá i právnímu základu. V bodu (3) preambule směrnice se sice hovoří o tom,

že by zásada vzájemného uznávání měla být rozšířena i na rozhodnutí správní povahy, nicméně rozsah aplikace směrnice je jasně omezen pouze na „trestní věci“.

V uvedeném případě by tak byly k vydání ochranného opatření příslušné pouze justiční orgány působící v trestním řízení, jež by uznávaly ochranné opatření vydané v trestní věci. Evropský ochranný příkaz by pak vydávaly justiční orgány nebo jim rovnocenné orgány.

Takový restriktivní výklad směrnice je s ohledem na její deklarovaný cíl a smysl, i s ohledem na některá její ustanovení [srovnej body (3), (8), (10) a (20) preambule a čl. 2 odst. 1 a 2 a čl. 9 odst. 1], neudržitelný a proto **tuto koncepci nelze doporučit**. Takto úzká transpozice by mohla vést k výhradám ze strany jiných členských států, které by zaslaly do České republiky k uznání evropský ochranný příkaz vydaný v návaznosti na ochranné opatření přijaté v trestním řízení jiným než justičním orgánem a Česká republika by odmítla uznání takového evropského ochranného příkazu (a k případné žalobě za chybnou transpozici).

Varianta 3

Tato koncepce vychází z principů, na kterých je postaven zákon o mezinárodní justiční spolupráci a jež byly dodrženy při implementaci rámcových rozhodnutí založených na zásadě vzájemného uznávání rozhodnutí ve věcech trestních. Podle nich je v tomto zákoně upravena pouze justiční spolupráce v trestních věcech, přičemž v případě, že určité rozhodnutí činí v jiném členském státě nejustiční orgán, je pro účely uznání vždy požadováno i podkladové rozhodnutí justičního orgánu, od něhož je rozhodnutí nejustičního orgánu odvozeno nebo na něž navazuje. Tato koncepce tak vychází z premisy, že pro účely uznání je rozhodné rozhodnutí ukládající ochranné opatření, nikoli samotný evropský ochranný příkaz, který žádné opatření neukládá.

S ohledem na uvedené se navrhuje do zákona o mezinárodní justiční spolupráci transponovat pouze ty případy, kdy rozhodnutí o ochranném opatření vydá justiční orgán v trestním řízení.

Pokud jde o případy, kdy ochranné opatření vydá jiný než justiční orgán, je třeba zajistit jejich transpozici do jiných právních předpisů, přičemž je třeba zvolit orgán České republiky, který by byl v takových případech příslušný k uznání evropského ochranného příkazu a podkladového rozhodnutí o ochranném opatření. Takový orgán by měl být zvolen s ohledem na to, od jakých orgánů jiných členských států lze očekávat přijetí ochranných opatření. Jak již bylo uvedeno, při projednání návrhu směrnice bylo avizováno, že tak mohou činit policejní orgány, ani při následných dotazech členské státy kromě justičních orgánů neuvedly jiný orgán než policejní, a to jen v jednotkách případů. Pro tyto případy tak přichází v úvahu jako partner na straně České republiky zřejmě nejvíce určitý orgán v Policii České republiky, a to buď policejní orgán příslušný podle místa, kde se oběť zdržuje nebo hodlá zdržovat, nebo Policejní prezidium České republiky. Problémem je, že jde o orgány, pro něž je zásada vzájemného uznávání cizí, kromě toho na ně budou kladeny požadavky typické pro justiční spolupráci v trestních věcech, např. zhodnocení oboustranné trestnosti, zásady *ne bis in idem* apod.

Uvedené koncepci lze vytknout, že agendu typickou pro oblast mezinárodní **justiční** spolupráce ve věcech trestních přenáší na orgán nejustičního typu, který s ní nemá žádné zkušenosti a navíc není odpovídajícím partnerem pro orgány vystupující na straně jiného členského státu, neboť evropský ochranný příkaz, jenž je předmětem uznání, vydává pouze justiční nebo jemu rovnocenný orgán (přičemž naše policejní orgány či Policejní prezidium České republiky nejsou orgány, jež by měly postavení srovnatelné s justičními orgány). Tato koncepce by tudíž nebyla přijatelná pro jiné členské státy, které by očekávaly styk mezi justičními nebo jim rovnocennými orgány a byla by i v rozporu s článkem 2 odst. 1 směrnice.

Koncepce navíc zbytečně přenáší agendu z justičních orgánů na policejní orgány, neboť vychází z mylného předpokladu, že tato směrnice obsahuje stejnou koncepci uznávání jako dosud přijatá rámcová rozhodnutí v této oblasti (tj. že vykonávající stát uzná a vykoná

ochranné opatření přijaté v jiném členském státu). Tak tomu však není a tato směrnice přináší zcela odlišnou koncepci, která umožňuje její úplnou transpozici do zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních – k tomu srov. bod 2.2.

Závěr:

Doporučuje se přijmout variantu 1.

2.2. Koncepce uznání

Varianty:

Varianta 1

Předmětem uznání bude pouze evropský ochranný příkaz vydaný jiným členským státem a v návaznosti na jeho uznání bude uloženo samostatné ochranné opatření podle českého právního řádu.

Varianta 2

Předmětem uznání bude jak evropský ochranný příkaz vydaný jiným členským státem, tak jím vydané rozhodnutí o ochranném opatření, jež bude následně vykonáváno v souladu s právním řádem České republiky.

Vyhodnocení:

Varianta 1

Směrnice se svou koncepcí významně odlišuje od rámcových rozhodnutí založených na zásadě vzájemného uznávání rozhodnutí, jež byla implementována do návrhu zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních. Uvedená rámcová rozhodnutí jsou založena na koncepci, podle níž vykonávající členský stát v případě, že není dán některý ze stanovených důvodů pro odmítnutí uznání a výkonu, uzná rozhodnutí vydávajícího státu, přizpůsobí je svému právnímu řádu a vykoná je (tj. v podstatě pokračuje ve výkonu opatření uloženého vydávajícím státem). Směrnice naopak reaguje na různorodost ochranných opatření vydávaných na ochranu obětí v jednotlivých státech a **nepožaduje po vykonávajícím státu, aby vykonal ochranné opatření uložené vydávajícím státem, ale aby pouze uznal situaci popsanou v evropském ochranném příkazu (tj. že oběť trestného činu nebo osoba jí blízká je v situaci, jež vyžaduje její ochranu) a na jejím základě přijal vlastní adekvátní ochranné opatření, jehož uložení mu za účelem ochrany oběti jeho právní řád umožňuje** [viz zejména čl. 9 odst. 1 směrnice, bod (8), (18), (20) a (27) preambule směrnice], takže se neuznává podkladové rozhodnutí o ochranném opatření (u něhož se ani nepředpokládá, že bude k evropskému ochrannému příkazu přiloženo), ale pouze evropský ochranný příkaz, resp. v něm popsaná faktická situace. Důvodem pro odmítnutí uznání evropského ochranného příkazu proto není na rozdíl od uvedených rámcových rozhodnutí rozpor mezi evropským ochranným příkazem a podkladovým rozhodnutím o ochranném opatření a nepředpokládá se ani přizpůsobení uloženého opatření právnímu řádu vykonávajícího státu (jako je tomu u zmiňovaných rámcových rozhodnutí). Přitom není požadována jakákoli modifikace existujících vnitrostátních opatření (při projednávání návrhu směrnice nicméně bylo uváděno, že některé ze směrnicí předpokládaných ochranných opatření má každý stát).

Rozhodnutí o ochranném opatření, na jehož základě byl evropský ochranný příkaz vydán, přitom může být uznáno a vykonáváno ve třetím členském státě, zejména v tom, na jehož území má obvyklé bydliště odsouzený či obviněný, a to na základě rámcového rozhodnutí 2009/829/SVV o uplatnění zásady vzájemného uznávání na rozhodnutí o opatřeních dohledu

jakožto alternativy zajišťovací vazby mezi členskými státy EU z 23. 10. 2009, pokud jde o náhradní opatření za vazbu, nebo rámcového rozhodnutí 2008/947/SVV o uplatňování zásady vzájemného uznávání na rozsudky a rozhodnutí o probaci za účelem dohledu nad probačními opatřeními a alternativními tresty z 27. 11. 2008, pokud jde o dohled, alternativní tresty a jiné sankce spadající do působnosti tohoto rámcového rozhodnutí (viz čl. 11 odst. 3 směrnice). Kdyby se na území České republiky nacházela jak oběť, tak odsouzený či obviněný, mělo by uznání a výkon rozhodnutí na základě těchto rámcových rozhodnutí přednost před uznáním evropského ochranného příkazu [viz čl. 14 odst. 1 písm. b) směrnice]. Podle směrnice tedy ukládá vykonávající stát vlastní ochranné opatření co nejvíce odpovídající opatření uloženému vydávajícím státem, což je podstatný rozdíl. Vzhledem k tomu není problém, že ve vydávajícím státě přijme ochranné opatření jiný než justiční orgán, protože justiční orgán České republiky uzná pouze evropský ochranný příkaz vydaný justičním nebo rovnocenným orgánem jiného členského státu a uloží vlastní odpovídající opatření.

Varianta 2

Směrnice počítá s tím, že předmětem uznání bude pouze evropský ochranný příkaz (čl. 9 směrnice) vydaný na sjednoceném formuláři, nicméně tento příkaz sám o sobě neukládá žádné ochranné opatření, pouze popisuje ochranné opatření, jež bylo ve vydávajícím členském státu přijato. Na první pohled se tak jedná o obdobnou situaci jako u rámcových rozhodnutí založených na zásadě vzájemného uznávání rozhodnutí, jež počítají pouze s uznáním osvědčení na sjednoceném formuláři, které samo o sobě neukládá žádnou povinnost, ale pouze popisuje, co je obsahem rozhodnutí ukládajícího určitou povinnost osobě, vůči níž směřuje. Vzhledem k tomu, že pro účely uznání a výkonu však je rozhodné samotné rozhodnutí, jež ukládá osobě, vůči níž směřuje, určitou povinnost, je ze strany justičních orgánů České republiky důsledně požadováno také zaslání tohoto rozhodnutí, jež se pak uznává spolu s osvědčením.

Tato koncepce tak počítá s obdobným mechanismem, tj. že předmětem uznání a výkonu bude podkladové rozhodnutí o ochranném opatření, které se uzná spolu s evropským ochranným příkazem.

Této koncepci lze vytknout, že jí neodpovídají příslušná ustanovení směrnice [viz zejména čl. 9 odst. 1 směrnice, bod (8), (18), (20) a (27) preambule směrnice], která na rozdíl od rámcových rozhodnutí nepočítají s přenesením výkonu opatření přijatého ve vydávajícím státu na vykonávající stát, ale předpokládají samostatný výkon ochranného opatření ve vydávajícím státě a opatření přijatého vykonávajícím státem na základě uznaného ochranného příkazu. Pokud by tato koncepce předpokládaná směrnicí nebyla dodržena, mohlo by dojít i k porušení zásady *ne bis in idem*, neboť totéž ochranné opatření by bylo vykonáváno ve dvou státech, jež by oba byly příslušné k uložení sankcí v případě jeho porušení (na rozdíl od rámcových rozhodnutí směrnice neobsahuje žádné články upravující přechod pravomoci k výkonu opatření z jednoho státu na druhý).

Kromě toho, pokud by byla přijata tato koncepce a rozhodnutí o ochranném opatření by v jiném státu vydal jiný než justiční orgán, nejednalo by se o justiční spolupráci ve věcech trestních (byť by evropský ochranný příkaz vydal justiční nebo jemu rovnocenný orgán) a justiční orgán České republiky by se dostal do problému, že má uznat a vykonat rozhodnutí jiného než justičního orgánu, což vybočuje z mezí justiční spolupráce ve věcech trestních.

Závěr:

Doporučuje se přijmout variantu 1.

3. Vyhodnocení nákladů a přínosů

S přijetím navrhovaných změn, jimiž se transponuje směrnice, jsou spojeny určité náklady administrativního rázu spočívající zejména v nákladech na vyhotovení písemností (zejména evropský ochranný příkaz, rozhodnutí o uznání evropského ochranného příkazu a uložení návazného opatření a rozhodnutí o opravných prostředcích), tj. náklady na papíry a toner – cca 0,20 Kč za papír a 0,20 Kč za toner). Poštovné při doručení písemnosti v České republice stojí v případě, že justiční orgán má frankovací stroj 42 Kč, nemá-li, tak 44 Kč, náklady na jednu obálku lze počítat cca 0,70 Kč. V případě, že je možné doručovat písemnosti do jiného členského státu přímo prostřednictvím poštovního doručovatele (a nikoli cestou právní pomoci), činí poštovné podle aktuálního sazebníku České pošty, s. p. 80 Kč za jednu doporučenou zásilku o hmotnosti do 100 g.

Pokud jde o náklady na překlad standardizovaného formuláře evropského ochranného příkazu a standardizovaného formuláře oznámení o porušení přijatých ochranných opatření do úředních jazyků jiných členských států obsažených v přílohách I a II směrnice, nebude nutné je vynaložit, neboť příslušné formuláře jsou dostupné ve všech jazykových mutacích užívaných v členských státech na webových stránkách.

Pokud jde o povinnosti informovat oběť trestného činu o možnosti žádat vydání evropského ochranného příkazu (čl. 6 odst. 5 směrnice), předmětnou informaci se navrhuje zahrnout mezi informace, jež jsou v písemné podobě předávány oběti podle § 8 zákona o obětech trestných činů (zákon č. 45/2013 Sb.) při prvním kontaktu s orgány činnými v trestním řízení (zároveň je oběti poskytnuta i srozumitelná ústní informace). Výhodou tohoto řešení je, že nebude muset být vytvářeno speciální poučení, ale pouze bude doplněno již existující poučení, u něhož je navíc již počítáno s tím, že pokud oběť trestného činu neovládá český jazyk, bude jí poskytnuto v jazyce, o němž prohlásí, že mu rozumí, nebo v úředním jazyce státu, jehož je občanem. Takto navržená úprava minimalizuje náklady s tím spojené, neboť v reálu dojde pouze o doplnění již existujícího poučení o novou informaci. Náklady na překlad příslušné pasáže poučení lze odhadnout cca na 4 000 Kč (8 jazykových mutací, doplnění bude do 150 slov, cena za odborný překlad se pohybuje od 300 do 500 Kč).

S ohledem na skutečnost, že případy mezinárodní justiční spolupráce podle jednotlivých rámcových rozhodnutí založených na zásadě vzájemného uznávání (s výjimkou nepodmíněného trestu odnětí svobody a peněžitých sankcí, kde je specifická situace) lze počítat na jednotky případů ročně, přičemž u dané směrnice je situace navíc ještě specifická v tom, že je vázána jen na případ, že se oběť přestěhuje z jednoho členského státu do druhého, je chráněna ochranným opatřením a požádá o rozšíření této ochrany, lze kvalifikovaně odhadnout, že spolupráce podle transponované směrnice bude poskytována nejvýše ve 2 případech ročně.

Počáteční náklady spojené s navrhovanou právní úpravou tak lze odhadnout na 4 000 Kč. Celkové roční náklady spojené s navrhovanou právní úpravou budou závislé na počtu případů a počtu písemností vyhotovovaných v daném řízení, nicméně lze je kvalifikovaně odhadnout na 2 032 Kč.

Varianta 1 a 2 koncepce transpozice směrnice obsažené v bodu 2.1. jsou z hlediska nákladů víceméně srovnatelné, varianta 3 představuje nejdražší variantu, neboť pro policejní orgány by se jednalo o novou agendu, na kterou by museli být specializováni příslušní policisté, musely by být vytvořeny nové vzory rozhodnutí a vypracovány nové interní předpisy.

Vzhledem k nevýznamnosti nákladů spojených s navrhovanou právní úpravou je pokryje Ministerstvo spravedlnosti a Ministerstvo vnitra v rámci svých rozpočtových kapitol.

4. Implementace doporučené varianty a vynuucování

Za implementaci a vynuucování nové právní úpravy ve vztahu k státním zastupitelstvím a soudům bude odpovědné Ministerstvo spravedlnosti, ve vztahu k Policii ČR pak Ministerstvo vnitra.

5. Přezkum účinnosti regulace

Přezkum účinnosti novely zákona budou v praxi průběžně provádět soudy, státní zastupitelství a Ministerstvo spravedlnosti, popř. Institut pro kriminologii a sociální prevenci v rámci své vědecké činnosti.

6. Konzultace a zdroje dat

Způsob transpozice směrnice byl konzultován s mezinárodním odborem trestním Ministerstva spravedlnosti, Ministerstvem vnitra, Nejvyšším státním zastupitelstvím, Nejvyšším soudem a s vybranými soudci specializovanými na mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních. Zvolená varianta koncepce transpozice odpovídá výsledkům jednání s uvedenými subjekty.

7. Kontakt na zpracovatele RIA

Mgr. Lenka Trešlová

legislativní odbor Ministerstva spravedlnosti

ltreslova@msp.justice.cz

B. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem České republiky, mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána, a s předpisy Evropské unie, judikaturou soudních orgánů Evropské unie nebo obecnými právními zásadami práva Evropské unie a judikaturou ESLP

Navržená právní úprava je v souladu s ústavním pořádkem České republiky, zejména respektuje obecná ustanovení Listiny základních práv a svobod (čl. 1 až 4). V souvislosti s ústavním pořádkem nevystává otázka možného porušení zásady *ne bis in idem* stanovené v čl. 40 odst. 5 Listiny, neboť tato zásada má pouze vnitrostátní rozměr a nevztahuje se na přeshraniční případy.

Z mezinárodních smluv, kterými je Česká republika vázána, se obětmi zabývá komplexněji pouze Úmluva Rady Evropy o odškodňování obětí násilných trestných činů ze dne 24. listopadu 1983. Vedle této Úmluvy byla na poli Rady Evropy vydána celá řada doporučení týkající se obětí trestné činnosti, např. Doporučení č. (2006)8 ohledně pomoci obětem trestných činů, Doporučení č. R (87)21 o pomoci obětem a ochraně před viktimizací, Doporučení č. R (85)11 o postavení oběti v rámci trestního zákona a soudního procesu. Žádný z uvedených dokumentů se však nezabývá poskytováním přeshraniční spolupráce obětem trestné činnosti ve smyslu navržené právní úpravy. Lze proto uzavřít, že mezinárodní smlouvy problematiku obsaženou v navrženém zákonu neupravují, a proto s nimi není v rozporu.

Pokud jde o právní předpisy Evropské unie, navržená úprava transponuje směrnici Evropského parlamentu a Rady 2011/99/EU ze dne 13. prosince 2011 o evropském ochranném příkazu. Navržená právní úprava ze strany České republiky plní cíle uvedené v usnesení Evropského parlamentu ze dne 26. listopadu 2009 o odstranění násilí páchaného na ženách, v němž se Evropská unie vyzývá, aby všem obětem násilí zaručila právo na pomoc a podporu, v usnesení Evropského parlamentu ze dne 10. února 2010 o rovnosti žen a mužů v Evropské unii – 2009, jež podporuje návrh na zavedení evropského příkazu k ochraně obětí a v usnesení Rady ze dne 10. června 2011 o plánu posílení práv a ochrany obětí, zejména v trestním řízení, v němž se uvádí, že je na úrovni Evropské unie třeba podniknout kroky za účelem posílení práv a ochrany obětí trestných činů.

Jiné právní předpisy Evropské unie upravující práva a povinnosti obětí trestné činnosti (zejména směrnice Evropského Parlamentu a Rady 2012/29/EU ze dne 25. října 2012, kterou se zavádí minimální pravidla pro práva, podporu a ochranu obětí trestného činu a kterou se nahrazuje rámcové rozhodnutí Rady 2001/220/SVV, směrnice Rady 2004/80/ES ze dne 29. dubna 2004 o odškodňování obětí trestných činů, směrnice Evropského Parlamentu a Rady 2011/36/EU ze dne 5. dubna 2011 o prevenci obchodování s lidmi, boji proti němu a o ochraně obětí, kterou se nahrazuje rámcové rozhodnutí Rady 2002/629/SVV a návrh směrnice Evropského Parlamentu a Rady, kterou se zavádí minimální pravidla pro práva, podporu a ochrany obětí trestných činů) se nedotýkají problematiky upravené v navržené právní úpravě a tato právní úprava s nimi není v rozporu.

Stejných druhů rozhodnutí, jaká jsou předvídána touto směrnicí, se týká i rámcové rozhodnutí 2009/829/SVV ze dne 23. 10. 2009 o uplatnění zásady vzájemného uznávání na rozhodnutí o opatřeních dohledu jakožto alternativy zajišťovací vazby mezi členskými státy EU a rámcové rozhodnutí 2008/947/SVV ze dne 27. 11. 2008 o uplatňování zásady vzájemného uznávání na rozsudky a rozhodnutí o probaci za účelem dohledu nad probačními opatřeními a alternativními tresty, nicméně vztah k nim je řešen ve směrnici tak, že kdyby se na území České republiky nacházela jak oběť, tak odsouzený či obviněný, mělo by uznání a výkon rozhodnutí na základě těchto rámcových rozhodnutí přednost před uznáním evropského ochranného příkazu - viz čl. 14 odst. 1 písm. b) směrnice.

Navržená právní úprava v § 251 dílčím způsobem doplňuje implementaci rámcového rozhodnutí 2009/829/SVV v tom smyslu, že mezi opatření, jež mohou být uznávána a vykonávána postupem podle hlavy IV, zařazuje i předběžná opatření nahrazující vazbu.

Navržené doplnění zákona o soudnictví ve věcech mládeže pak zpřesňuje implementaci rámcového rozhodnutí 2009/829/SVV, rámcového rozhodnutí 2008/947/SVV, rámcového rozhodnutí Rady 2005/214/SVV ze dne 24. února 2005 o uplatňování zásady vzájemného uznávání peněžitých trestů a pokut, rámcového rozhodnutí Rady 2006/783/SVV ze dne 6. října 2006 o uplatňování zásady vzájemného uznávání příkazů ke konfiskaci a rámcového rozhodnutí Rady 2008/909/SVV ze dne 27. listopadu 2008, o uplatňování zásady vzájemného uznávání rozsudků v trestních věcech, které ukládají trest odnětí svobody nebo opatření spojená se zbavením osobní svobody, za účelem jejich výkonu v Evropské unii, pokud jde o vymezení rozhodnutí směřujících vůči mladistvému pachateli, jež lze zaslat do jiného členského státu za účelem uznání a výkonu postupem podle části páté zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních.

Přeshraniční rozměr má zásada *ne bis in idem* pouze ve vztahu k státům Evropské unie, a to na základě článku 54 Úmluvy k provedení Schengenské dohody ze dne 14. června 1985 mezi vládami států Hospodářské unie Beneluxu, Spolkové republiky Německo a Francouzské republiky o postupném odstraňování kontrol na společných hranicích (Úř. věst. 2000, L 239, s. 19; Zvl. vyd. 19/02, s. 9), podepsané dne 19. června 1990 v Schengenu. Toto ustanovení stanoví, že „osoba, která byla pravomocně odsouzena jednou smluvní stranou, nesmí být pro tentýž čin stíhána druhou smluvní stranou za předpokladu, že v případě odsouzení již byla vykonána nebo je právě vykonávána sankce, nebo podle práva smluvní strany, ve které byl rozsudek vynesen, již nemůže být vykonána.“ Vymezením této zásady se Evropský soudní dvůr zabýval v některých svých rozsudcích - např. rozsudek ze dne 9. března 2006 ve věci Van Esbroeck (C-436/04, Sb. rozh. s. I-2333), rozsudek ze dne 18. července 2007 ve věci Kraaijenbrink (C-367/05, Sb. rozh. s. I-6619), rozsudek ve spojených věcech C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P a C-219/00 P Aalborg Portland a další proti Komisi, Sb. rozh. 2004, s. I-123, bod 338.

Otázka možného porušení zásady *ne bis in idem* by v kontextu navrhované právní úpravy mohla vyvstat v případě, že by osoba, které bylo ve vydávajícím státě uloženo ochranné opatření, na jehož základě bylo ve vykonávajícím státě přijato obdobné opatření, porušila opatření uložené ve vydávajícím státě a přitom by spáchala trestný čin. V takovém případě by vůči ní byla uplatněna sankce ve vydávajícím státě (např. by vůči ní byl nařízen výkon nepodmíněného trestu odnětí svobody) a zároveň by mohlo dojít k jejímu odsouzení a uložení trestu ve vykonávajícím státě za spáchaný trestný čin, který zároveň představuje porušení uloženého opatření. Tato otázka byla řešena již při sjednávání návrhu směrnice a v bodě (26) její preambule se v tomto směru stanoví: „*V rámci spolupráce mezi orgány zapojenými do zajištění ochrany chráněné osoby by měl příslušný orgán vykonávajícího státu sdělit příslušnému orgánu vydávajícího státu jakékoli porušení opatření přijatých ve vykonávajícím státě za účelem výkonu evropského ochranného příkazu. Toto sdělení by mělo umožnit příslušnému orgánu vydávajícího státu urychleně rozhodnout o jakékoli vhodné reakci ohledně ochranného opatření uloženého v jeho státě vůči osobě, která představuje nebezpečí. Taková reakce může zahrnovat, je-li to vhodné, uložení trestu odnětí svobody namísto opatření nezahrnujícího odnětí svobody, které bylo původně přijato například jako alternativa k předběžnému zadržení nebo jako důsledek podmíněného trestu. Rozumí se, že takové rozhodnutí, jelikož neukládá trest ex novo ve vztahu k novému trestnému činu, není v rozporu s možností, že vykonávající stát případně uloží sankce v případě porušení opatření přijatých za účelem výkonu evropského ochranného příkazu.*“

Lze tedy uvést, že výše popsaná situace nezakládá porušení zásady *ne bis in idem*, neboť ve vydávajícím státě není dotčena osobě uložena trest za nově spáchaný trestný čin, ale je vůči ní uplatněno opatření, jež je předpokládáno pro případ porušení podmínek stanovených v ochranném opatření již v návaznosti na předchozí spáchaný trestný čin. Tato situace je ostatně obdobná situacím, k nimž běžně dochází ve vnitrostátním trestním řízení - pokud osoba spáchá trestný čin v rámci zkušební doby podmíněného odsouzení nebo podmíněného propuštění z výkonu trestu odnětí svobody, není se zásadou *ne bis in idem* nijak v rozporu skutečnost, že je jednak za daný trestný čin odsouzena a jednak dojde k nařízení výkonu podmíněně odloženého trestu odnětí svobody nebo k nařízení výkonu zbytku trestu odnětí svobody, z jehož výkonu byla podmíněně propuštěna.

Pokud jde o zhodnocení souladu navržené právní úpravy s Evropskou úmluvou o ochraně lidských práv a základních svobod, ani vůči této Úmluvě nevyvstává v případě navržené právní úpravy otázka možné kolize se zásadou *ne bis in idem* obsaženou v článku 4 odst. 1 Protokolu č. 7 k Úmluvě, neboť stejně jako v případě Listiny základních práv a svobod má tato zásada v uvedeném Protokolu pouze vnitrostátní rozměr a nikoli přeshraniční (srov. příslušný text: „*Nikdo nemůže být stíhán nebo potrestán v trestním řízení podléhajícím pravomoci téhož státu za trestný čin, za který již byl osvobozen nebo odsouzen konečným rozsudkem podle zákona a trestního řádu tohoto státu.*“).

Navržená právní úprava se specificky nedotýká žádného z práv obsažených v Úmluvě a dodatkových protokolech k ní, nicméně relevantní je pro ni zejména článek 6 Úmluvy, který zaručuje právo na spravedlivý proces. Čl. 6 Úmluvy představuje minimální standard procesní ochrany, který musí smluvní státy zaručit každému, kdo podléhá jejich jurisdikci. Dodržení záruk uvedených v tomto článku je z pohledu navržené právní úpravy relevantní při ukládání opatření navazujících na uznání evropského ochranného příkazu, neboť až z nich vyplývají pro obviněného, resp. pro osobu představující nebezpečí pro oběť, určité zákazy nebo omezení. V tomto směru navržená právní úprava nepřináší nic nového, neboť ukládání opatření předpokládaných směrnicí a záruky s tím spojené jsou upraveny v trestním řádu, který navržená právní úprava nemění. Základní procesní práva osob, vůči nimž je vedeno trestní řízení, ve smyslu čl. 6 Úmluvy tak jsou ošetřena již ve stávajícím trestním řádu.

Judikatura Evropského soudu pro lidská práva se specificky nedotýká práv obětí ve smyslu navržené právní úpravy.

Lze tedy uzavřít, že navržená právní úprava je v souladu s Úmluvou a návaznou judikaturou Evropského soudu pro lidská práva.

C. Zhodnocení dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k zákazu diskriminace

Navrhovaná právní úprava nemá bezprostřední, ani sekundární dopady na rovnost mužů a žen a nevede k diskriminaci jednoho z pohlaví, neboť nijak nerozlišuje, ani nezvýhodňuje jedno z pohlaví a nestanoví pro něj odlišné podmínky.

D. Zhodnocení dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů, dopadů na podnikatelské prostředí, sociálních dopadů a dopadů na životní prostředí

Navrhovaná právní úprava má pozitivní dopady na ochranu soukromí a osobních údajů, neboť směřuje k tomu, aby byla v nejvyšší možné míře zajištěna ochrana oběti trestného činu a osob jí blízkých, jejich osobních údajů a jejich soukromí.

Navrhovaná právní úprava nemá dopady na podnikatelské prostředí, ani sociální dopady a nemá vliv ani na životní prostředí.

E. Zhodnocení korupčního rizika

Navrhovaná úprava s sebou nepřináší zvýšení korupčního rizika, neboť nijak nerozšiřuje pravomoci orgánů České republiky, pouze zajišťuje mezinárodní spolupráci v oblasti poskytování ochrany oběti trestného činu a osobám jí blízkým.

I. Obecná kritéria hodnocení korupčních rizik

1. Přiměřenost

Rozsah návrhu je přiměřený množině vztahů, které má upravovat.

Navržená právní úprava byla průběžně konzultována s mezinárodním odborem trestním Ministerstva spravedlnosti, Ministerstvem vnitra, Nejvyšším soudem, Nejvyšším státním zastupitelstvím a s vybranými soudci specializovanými na oblast mezinárodní spolupráce ve věcech trestních, kteří jsou klíčovými zástupci aplikační praxe. Návrh zákona tak vychází z praktických poznatků a zkušeností zástupců justice a jeho jediným cílem je v souladu se směrnicí zvýšit ochranu oběti trestného činu, popř. osob jí blízkých, a to formou zajištění přeshraniční spolupráce, přičemž orgány České republiky nejsou vybaveny novými pravomocemi, s výjimkou pravomoci vydat evropský ochranný příkaz, který ovšem sám o sobě nikomu neukládá žádné povinnosti ani nepřiznává žádná oprávnění.

Nic se přitom nemění na všech zásadách trestního řízení, jež je třeba důsledně aplikovat, zejména na zásadě přiměřenosti a zdrženlivosti při zásazích do práv osob zúčastněných na trestním řízení a plného šetření jejich práv.

2. Efektivita

Jedním z hlavních cílů návrhu zákona je zvýšení efektivity v oblasti poskytování přeshraniční ochrany oběti trestného činu a osobám jí blízkým. Návrh zákona vychází z praktických poznatků aplikační praxe a byl připraven za součinnosti orgánů aplikujících právo, a proto lze očekávat, že dojde k plné implementaci právních norem obsažených v tomto návrhu.

3. Odpovědnost

Při poskytování mezinárodní justiční spolupráce ve věcech trestních se postupuje primárně podle zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních a subsidiárně pak podle

trestního řádu. Zásady, na kterých je zákon o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních a trestní řád vystavěn a které zůstávají zachovány i v předkládaném návrhu, zabezpečují jasné rozdělení pravomocí mezi jednotlivé orgány činné v trestním řízení. K poskytování spolupráce jsou přitom příslušné pouze justiční orgány, tj. soudy a státní zastupitelství. Tyto orgány jsou rovněž podle trestního řádu příslušné k přijímání ochranných opatření předpokládaných směrnicí. Toto rozdělení není neúčelné a vždy je možné určit osobu, která dané rozhodnutí učinila. Návrh zákona u nového druhu mezinárodní justiční spolupráce ve věcech trestních zachovává koncepci odpovídající obdobným institutům existujícím ve stávající právní úpravě.

4. Opravné prostředky

Právní normy obsažené v předkládaném návrhu poskytují dotčeným osobám plnou možnost uplatnění opravného prostředku proti rozhodnutím justičních orgánů. Poučení o opravném prostředku je součástí příslušného rozhodnutí.

5. Kontrolní mechanismy

Návrh zákona nevytváří žádnou novou organizační strukturu, která by vyžadovala vytvoření nových kontrolních mechanismů. Kontrola je zajištěna systémem řádných a mimořádných opravných prostředků a formou dohledu vyššího státního zastupitelství nad nižším státním zastupitelstvím. Vedle toho se uplatní i principy odpovědnosti za kárná provinění u státních zástupců a soudců.

Zvláštní část

K části první - změna zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních

K bodu 1 (poznámka pod čarou č. 1)

V návaznosti na článek 48 odst. 3 Legislativních pravidel vlády je třeba poznámku pod čarou č. 1 obsahující výčet právních předpisů EU promítnutých do zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních doplnit také o citaci směrnice.

K bodu 2 (§ 251 odst. 1)

V navrženém ustanovení se doplňuje implementace rámcového rozhodnutí Rady 2009/829/SVV ze dne 23. října 2009 o uplatňování zásady vzájemného uznávání na rozhodnutí o opatřeních dohledu jakožto alternativy zajišťovací vazby mezi členskými státy EU v návaznosti na nový zákon o obětech trestných činů, který nově zařadil mezi opatření nahrazující vazbu i předběžná opatření ukládaná podle § 88b až § 88o tr.ř.

Mezi rozhodnutí, jež lze zaslat jinému členskému státu k uznání a výkonu postupem podle hlavy IV, však budou spadat jen taková rozhodnutí o nahrazení vazby předběžným opatřením, která ukládají některou z povinností nebo omezení, jež jsou uvedeny v § 240.

K bodu 3 - Hlava X

Navržená ustanovení nové hlavy X zajišťují transpozici směrnice. V prvním dílu jsou obsažena společná ustanovení vymezující působnost, základní pojmy a obecná ustanovení o spolupráci a o zajištění ochrany osobních údajů chráněné osoby. V druhém dílu se upravuje postup při uznání evropského ochranného příkazu vydaného příslušným orgánem jiného členského státu v České republice a při přijetí návazných opatření, jejich změně a zrušení. V třetím dílu se pak upravuje postup při zaslání evropského ochranného příkazu do jiného členského státu za účelem jeho uznání a přijetí návazných opatření v tomto členském státě.

K § 340

Uvedené ustanovení vymezuje obsah nové hlavy X v souladu s cílem směrnice, tj. jde o postupy, jež mají zajistit, aby ochrana poskytovaná oběti trestného činu nebo osobě jí blízké v jednom členském státu byla zachována a pokračovala rovněž v jakémkoli jiném členském státu, do něž se oběť přestěhuje nebo se v něm zdržuje nebo se zamýšlí do něj přestěhovat či v něm zdržovat - viz čl. 1 směrnice. Základem pro poskytnutí požadované ochrany je přitom existence ochranného příkazu přijatého v trestním řízení, na jehož základě je vydán evropský ochranný příkaz.

Dále se výslovně stanoví, že podle ustanovení hlavy X se vůči jinému členskému státu postupuje pouze v případě, že je pro něj právní úprava ve směrnici závazná. V souladu s body (41) a (42) preambule směrnice není úprava ve směrnici závazná a použitelná pro Irsko a Dánsko.

K § 341

Uvedené ustanovení obsahuje vymezení základních užívaných pojmů.

K odstavci 1

V tomto ustanovení je v souladu s čl. 2 odst. 1 směrnice vymezen evropský ochranný příkaz (podle citovaného článku je evropský ochranný příkaz *rozhodnutí přijaté justičním nebo rovnocenným orgánem členského státu v souvislosti s ochranným opatřením, na jehož základě justiční či rovnocenný orgán jiného členského státu přijme jakékoli vhodné opatření nebo jakákoliv vhodná opatření podle svého vnitrostátního práva s cílem pokračovat v ochraně chráněné osoby*).

V jiném členském státu může evropský ochranný příkaz vydat kromě justičního orgánu také jemu rovnocenný orgán, tj. orgán vybavený srovnatelnými justičními pravomocemi, např. v některých státech justiční policie - viz čl. 2 odst. 1 a čl. 6 odst. 2 směrnice. V České republice je k vydání evropského ochranného příkazu příslušný pouze justiční orgán, tj. soud a v přípravném řízení v návaznosti na příslušnost k vydání podkladového ochranného příkazu státní zástupce nebo soudce, neboť vzhledem k tomu, že státní zástupce je považován společně se soudem za justiční orgán, v českém trestním řízení nevystupuje orgán rovnocenný justičnímu orgánu (policejní orgán takovou povahu nemá).

Evropský ochranný příkaz má formu příkazu, je vydáván na formuláři obsaženém v příloze I směrnice (byť nezaslání evropského ochranného příkazu na stanoveném formuláři není důvodem pro odmítnutí uznání evropského ochranného příkazu) a obsahuje náležitosti v něm uvedené (viz čl. 7 směrnice). Evropský ochranný příkaz musí být vždy přeložen do úředního jazyka nebo jednoho z úředních jazyků vykonávajícího členského státu, nebo do jazyka, v němž tento členský stát osvědčení podle svého prohlášení přijímá (viz § 347 odst. 4 a § 355 odst. 2).

Vydání evropského ochranného příkazu je vázáno na žádost chráněné osoby (viz čl. 6 odst. 2 směrnice, srov. § 354 odst. 1 a přichází v úvahu v situaci, kdy se chráněná osoba rozhodne pobývat nebo již pobývá v jiném členském státu, tedy mimo rozsah územní platnosti vydaného ochranného příkazu; při rozhodování, zda bude evropský ochranný příkaz vydán, je třeba zohlednit mj. dobu, po kterou se chráněná osoba hodlá v jiném členském státu zdržovat, a závažnost potřeby ochrany (viz čl. 6 odst. 1 směrnice, srov. odůvodnění k § 354 odst. 1).

K odstavci 2

V tomto ustanovení je vymezen „ochranný příkaz“, což odpovídá vymezení pojmu „ochranné opatření“ v čl. 2 odst. 2 směrnice. Záměrně je volena jiná terminologie, neboť pojem „ochranné opatření“ má vnitrostátně jiný obsah, jde o druh trestní sankce podle trestního

zákoníku a tak se užití tohoto pojmu nejeví být vhodné. Je však třeba mít na paměti, že ve standardizovaném formuláři evropského ochranného příkazu i formuláři oznámení o porušení ochranného opatření obsažených v přílohách I a II směrnice, je užit pojem „ochranné opatření“, přičemž tento pojem s ohledem na jednotnou podobu formuláře ve všech jazykových mutacích nelze měnit.

Pojem „ochranné opatření“ je v čl. 2 odst. 2 směrnice vymezen jako *rozhodnutí v trestních věcech přijaté vydávajícím státem v souladu s jeho vnitrostátním právem hmotným i procesním, jímž se osobě, která představuje nebezpečí, ukládá jeden nebo více zákazů nebo omezení uvedených v čl. 5 za účelem ochrany chráněné osoby před trestným činem, který může ohrozit její život, tělesnou nebo duševní integritu, důstojnost, osobní svobodu nebo sexuální integritu. V čl. 5 směrnice jsou uvedeny tyto zákazy nebo omezení:*

a) zákaz vstupu do určitých lokalit, míst nebo vymezených oblastí, kde chráněná osoba pobývá nebo které navštěvuje;

b) zákaz nebo omezení kontaktů, v jakékoli formě, s chráněnou osobou, včetně kontaktů prostřednictvím telefonu, elektronické či běžné pošty, faxem či jakýmkoli jinými prostředky; nebo

c) zákaz nebo omezení týkající se přiblížení se chráněné osobě blíže než na předepsanou vzdálenost.

Pokud jde o odpovídající vymezení pojmu „ochranný příkaz“ v navrženém odstavci 2, v českém právním řádu půjde v první řadě o předběžné opatření zákazu styku s určitými osobami podle § 88d tr.ř., předběžné opatření zákazu vstupu do obydlí podle § 88e tr.ř. a případně též o předběžné opatření zákazu zdržovat se na konkrétně vymezeném místě podle § 88g tr.ř., jež svou povahou i cíli, které sledují, nejvíce odpovídají kritériím uvedeným ve směrnici¹ (předběžné opatření přitom může být uloženo samostatně nebo jako náhrada za vazbu).

Předběžná opatření podle § 88b tr.ř. smějí být uložena jen tehdy, jestliže z jednání obviněného nebo z dalších konkrétních skutečností vyplývá důvodná obava, že bude opakovat trestnou činnost, pro niž je stíhán, dokoná trestný čin, o který se pokusil, nebo vykoná trestný čin, který připravoval nebo kterým hrozil, a dosud zjištěné skutečnosti nasvědčují tomu, že skutek, pro který bylo zahájeno trestní stíhání, byl spáchán a má všechny znaky trestného činu, jsou zřejmé důvody k podezření, že tento trestný čin spáchal obviněný, a s ohledem na osobu obviněného a na povahu a závažnost trestného činu, pro který je stíhán, nelze v době rozhodování účelu předběžného opatření dosáhnout jiným opatřením, přičemž uložení předběžného opatření si vyžaduje ochrana oprávněných zájmů poškozeného, který je fyzickou osobou, zejména jeho života, zdraví, svobody nebo lidské důstojnosti, nebo zájmů osob mu blízkých, nebo ochrana zájmů společnosti.

Z rozhodnutí, jež jsou ukládána podezřelému nebo obviněnému v průběhu trestního řízení, lze do působnosti směrnice podřadit také některá rozhodnutí činěná v rámci tzv. odklonů, konkrétně rozhodnutí o podmíněném odložení podání návrhu na potrestání podezřelého a rozhodnutí o podmíněném zastavení trestního stíhání obviněného, je-li současně uloženo

¹ K tomu srov. podmínky pro uložení předběžných opatření v § 88b odst. 2 tr.ř.:

„(2) Předběžné opatření smí být uloženo jen tehdy, jestliže z jednání obviněného nebo z dalších konkrétních skutečností vyplývá důvodná obava, že bude opakovat trestnou činnost, pro niž je stíhán, dokoná trestný čin, o který se pokusil, nebo vykoná trestný čin, který připravoval nebo kterým hrozil, a dosud zjištěné skutečnosti nasvědčují tomu, že skutek, pro který bylo zahájeno trestní stíhání, byl spáchán a má všechny znaky trestného činu, jsou zřejmé důvody k podezření, že tento trestný čin spáchal obviněný, a s ohledem na osobu obviněného a na povahu a závažnost trestného činu, pro který je stíhán, nelze v době rozhodování účelu předběžného opatření dosáhnout jiným opatřením, přičemž uložení předběžného opatření si vyžaduje ochrana oprávněných zájmů poškozeného, který je fyzickou osobou, zejména jeho života, zdraví, svobody nebo lidské důstojnosti, nebo zájmů osob mu blízkých, nebo ochrana zájmů společnosti.“

přiměřené omezení nebo přiměřená povinnost, jež svojí povahou odpovídá omezení či povinnosti předpokládané článkem 5 směrnice.

Pod pojem ochranného příkazu je podřaditelné i meritorní rozhodnutí soudu nebo rozhodnutí vydané soudem ve vykonávacím řízení podle trestního řádu, pokud ukládá pachateli omezení nebo povinnost odpovídající některému ze zákazů nebo omezení uvedených v písmenu c) tohoto ustanovení - konkrétně může jít o:

- rozhodnutí o podmíněném odsouzení, jsou-li uloženy přiměřená omezení nebo povinnosti,
- rozhodnutí o podmíněném upuštění od potrestání s dohledem za současného uložení přiměřených omezení nebo povinností,
- rozhodnutí ukládající podmíněné propuštění z výkonu trestu odnětí svobody za současného uložení přiměřených omezení nebo povinností,
- rozhodnutí ukládající alternativní tresty (trest domácího vězení, trest obecně prospěšných prací, trest zákazu činnosti, trest zákazu pobytu, trest zákazu vstupu na sportovní, kulturní a jiné společenské akce), pokud tato rozhodnutí současně ukládají odsouzenému přiměřená omezení či povinnosti,
- rozhodnutí činěná ve vykonávacím řízení, jež ukládají odsouzenému přiměřená omezení či přiměřené povinnosti v případě, že porušil stanovené podmínky.

V případě mladistvých pachatelů půjde také o rozhodnutí ukládající mladistvému pachateli výchovné opatření, jež zahrnuje omezení či povinnost odpovídající zákazům uvedeným ve směrnici – podrobněji viz odůvodnění k části třetí návrhu.

Pokud jde o ochranný příkaz, podstatné je, že ochranný příkaz musí být vydán v trestní věci, tj. v trestním řízení, přičemž nezáleží na povaze orgánu, který ochranné opatření přijal, nemusí jít o justiční orgán a nemusí jít dokonce ani o trestní orgán (v úvahu přichází zejména správní orgán, např. policejní orgán) – k tomu v podrobnostech srov. obecnou část důvodové zprávy, bod 2.1., zvolená varianta 1. V České republice půjde vždy o rozhodnutí vydané soudem (soudcem) nebo státním zástupcem, jiný orgán nepřichází v úvahu.

Ochranný příkaz je vydáván v důsledku spáchání trestného činu nebo údajného spáchání trestného činu (viz čl. 1 směrnice), tedy může jít jak o konečné meritorní rozhodnutí (zpravidla odsuzující rozsudek), návazné rozhodnutí ve vykonávacím řízení (např. rozhodnutí o podmíněném propuštění nebo upuštění od výkonu zbytku trestu), tak i o rozhodnutí učiněné v průběhu řízení (např. o uložení náhradního opatření za vazbu).

K odstavci 3

V tomto ustanovení se souladně s článkem 2 odst. 3 směrnice definuje chráněná osoba, kterou bude zejména oběť trestné činnosti, nicméně může jí být i osoba jí blízká – srov. bod (12) preambule hovořící o „příbuzném oběti“ a předběžné opatření zákazu styku s osobami podle § 88d tr.ř., jež kromě ochrany poškozeného předvidá i ochranu osob jemu blízkých či jiných osob. Kritériem tak není postavení osoby v trestním řízení, ale skutečnost, zda takové osobě hrozí nebezpečí, že vůči ní bude spáchán, opakován či dokonán trestný čin proti životu, zdraví nebo lidské důstojnosti (včetně sexuální oblasti).

Pojem poškozeného je pro účely navržené úpravy příliš úzký, stejně tak nevyhovuje ani pojem oběť trestného činu užívaný v zákoně o obětech trestných činů, neboť osoby blízké považuje za oběti pouze pro případ smrti oběti trestného činu.

K odstavci 4

V tomto ustanovení je vymezena ohrožující osoba, kterou v závislosti na stadiu trestního řízení může být podezřelý, obviněný nebo odsouzený.

K § 342

Odstavec 1 navazuje na článek 9 odst. 3 směrnice a zohledňuje skutečnost, že chráněná osoba má zájem na tom, aby místo jejího pobytu bylo ohrožující osobě pokud možno utajeno, stejně jako jiné její kontaktní údaje (např. tel.č., e-mail). Je proto nezbytné zajistit, aby se ohrožující osoba pokud možno tyto údaje z písemností jí zasílaných nedozvěděla, pokud ovšem uvedení těchto údajů není nezbytné pro účely vymezení povinnosti či omezení, které se ohrožující osobě ukládá (např. pokud se jí zakazuje vstup do obydlí, kde se nachází chráněná osoba).

V odstavci 2 je pak obsaženo obecné součinnostní ustanovení, kdy se vzhledem k tomu, že je zapotřebí zkoordinovat postup s jiným členským státem, stanoví, že je třeba postupovat ve spolupráci s příslušným orgánem jiného členského státu.

Dále je zde s ohledem na předpokládaný přímý styk upraveno obecné součinnostní ustanovení, podle něhož ústřední orgány (mezinárodní odbory MS a NSZ) poskytnou pomoc a podporu justičním orgánům ČR a příslušným orgánům jiných členských států, zejména při zjišťování orgánů příslušných k převzetí evropského ochranného příkazu a při zjišťování dalších informací.

S ohledem na požadavky článku 22 směrnice, který předpokládá, že členské státy předají Komisi statistické údaje týkající se uplatňování vnitrostátních postupů ve věci evropského ochranného příkazu, a to alespoň počet žádostí o vydání evropského ochranného příkazu a počet vydaných nebo uznaných příkazů, se Nejvyššímu státnímu zastupitelství, pokud jde o údaje týkající se činnosti státních zástupců, a soudům, pokud jde o jejich činnost, stanoví povinnost poskytnout za tímto účelem potřebnou součinnost Ministerstvu spravedlnosti (na jeho žádost).

K § 343

Uvedené ustanovení vymezuje v návaznosti na článek 6 směrnice podmínky, jež musejí být splněny, aby evropský ochranný příkaz mohl být převzat k uznání v České republice, a to, že chráněná osoba musí mít bydliště v České republice nebo jej zde zamýšlí mít, nebo se v ní zdržuje či se zamýšlí v ní zdržovat.

Bydliště označuje adresu místa, kde se chráněná osoba hodlá trvale zdržovat. Jestliže se někde pouze zdržuje bez úmyslu zdržovat se zde trvale, pak o skutečné bydliště nejde. Bydlištěm je proto především místo, kde má svůj byt, rodinu, popř. kde pracuje, jestliže tam také bydlí. Pojem bydliště nelze zaměňovat s pojmem trvalý pobyt, což je místo, v němž je chráněná osoba pouze úředně přihlášena k pobytu. Nově je pojem bydliště definován v § 80 občanského zákoníku.

Naopak pojem „zdržuje se“ je volnější, nepředpokládá úmysl trvale se na daném místě zdržovat, nicméně mělo by se jednat o určitou delší dobu (než např. pobyt o dovolené). Předpokládaná délka pobytu chráněné osoby v členském státu, kam má být rozšířena ochrana, je také jedním z kritérií, jež je posuzováno při zvažování, zda vydat evropský ochranný příkaz či nikoli.

Při zjišťování, zda chráněná osoba má na území České republiky obvyklé bydliště, se vychází zejména z informací uvedených v evropském ochranném příkazu nebo dodatečně poskytnutých jiným členským státem, není úlohou justičního orgánu provádět nějaká obsáhlá vlastní šetření. Stejně tak úmysl chráněné osoby zdržovat se nebo mít bydliště na území České republiky dokládá jiný členský stát, popř. sama chráněná osoba.

V případě, že jsou splněny podmínky uvedené v odstavci 1, má Česká republika povinnost evropský ochranný příkaz k uznání převzít.

Další podmínkou pro převzetí samozřejmě je, že evropský ochranný příkaz vůbec pojmově splňuje definiční znaky evropského ochranného příkazu, tj. že byl vydán justičním nebo jemu rovnocenným orgánem (§ 341 odst. 1) na základě ochranného příkazu vydaného v trestním řízení. Skutečnost, že ochranný příkaz popsany v evropském ochranném příkazu neukládá některé z omezení či zákazů uvedených v § 341 odst. 2 není v tomto případě důvodem pro neformální ukončení řízení, ale je samostatným důvodem pro neuznání evropského ochranného příkazu, neboť v tomto řízení jsou primárně chráněna práva oběti, která musí mít zaručenu možnost podat proti takovému rozhodnutí opravný prostředek.

V odstavci 3 je pak stanoven postup pro případ, kdy chráněná osoba o vydání evropského ochranného příkazu požádá až v České republice a ochranný příkaz byl vydán v trestním řízení vedeném v jiném členském státu (nikoli v České republice). V takovém případě je třeba žádost postoupit do tohoto členského státu, neboť byt' bude Česká republika zpravidla potenciálním státem příslušným k následnému uznání evropského ochranného příkazu, sama evropský ochranný příkaz vydat nemůže a bez jeho vydání jiným členským státem a uznání nemůže ani přijmout návazné opatření na ochranu žadatele.

K § 344

Uvedené ustanovení vymezuje v souladu s článkem 3 směrnice orgány České republiky příslušné k řízení o uznání evropského ochranného příkazu jiného členského státu.

Místní příslušnost se odvíjí primárně od místa, kde se chráněná osoba zdržuje nebo má bydliště. Pokud nelze místní příslušnost stanovit ani podle jednoho z uvedených kritérií, je pro určení místní příslušnosti soudu rozhodné místo, kde se chráněná osoba zamýšlí zdržovat nebo mít bydliště (toto místo by mělo být zjiřitelné z evropského ochranného příkazu).

Pokud jde o věcnou příslušnost, je rozhodování svěřeno okresní úrovni s ohledem na koncepci uznávání rozhodnutí nespojených se zbavením osobní svobody přijatou v zákoně o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních. I když ve vnitrostátních případech rozhoduje o uložení předběžného opatření zákazu styku s určitými osobami státní zástupce, s ohledem na mezinárodní prvek a koncepci příslušnosti k uznávání rozhodnutí je zvolena příslušnost pouze soudu, a to i ve fázi přípravného řízení.

Aby nedocházelo k zbytečným prodlevám a s ohledem na mezinárodní prvek, kdy je třeba postavit najisto, kdo je partnerem příslušného orgánu jiného členského státu v České republice, se stanoví, že jednou založená příslušnost soudu se v řízení již nemění, i kdyby se změnila skutečnosti rozhodné pro její založení.

V případě negativního kompetenčního konfliktu mezi soudy postupuje soud, jemuž byl evropský ochranný příkaz postoupen nepřislušným orgánem (včetně nepřislušného soudu), přiměřeně podle § 24 trestního řádu, tj. o příslušnosti rozhodne nejbliže společně nadřízený soud.

K § 345

Výslovně se vymezuje okamžik, kterým se zahajuje řízení o uznání evropského ochranného příkazu jiného členského státu a přijetí návazných opatření. Upravuje se též výslovně postup samosoudce v případě, že nejsou naplněny podmínky pro převzetí evropského ochranného příkazu uvedené v § 341 a 343. V takovém případě se řízení ukončí a o jeho ukončení a důvodech se vyrozumí příslušný orgán jiného členského státu, který do České republiky evropský ochranný příkaz k uznání zaslal, chráněná osoba a státní zástupce, pokud byl již ve věci činný; samosoudce tedy nemusí formálně rozhodovat o neuznání evropského ochranného příkazu, ale pouze provede do spisu záznam, v němž uvede důvody, pro které dospěl k závěru, že se řízení končí.

Obdobně se postupuje i v případě, že provedení řízení brání překážka, která není důvodem pro neuznání rozhodnutí (např. chráněná osoba zemřela), a příslušný orgán jiného členského státu je nečinný nebo neuvede skutečnosti, které by umožnily jiný postup.

K § 346

V souladu s článkem 9 odst. 4 směrnice se výslovně umožňuje požadovat po příslušném orgánu jiného členského státu dodatkové informace, jsou-li zcela nezbytné pro rozhodnutí. V zásadě se však vychází z toho, že by měl postačovat evropský ochranný příkaz jiného členského státu, pokud splňuje všechny náležitosti, v tomto případě není zapotřebí žádat podkladový ochranný příkaz (u něhož jiný členský stát nemá ani povinnost jej překládat), neboť soud neuznává a nevykonává ochranný příkaz vydaný jiným členským státem, ale na základě uznaného evropského ochranného příkazu ukládá vlastní návazné opatření. Je tak pro něj relevantní pouze informace, že ochranný příkaz byl vydán v trestním řízení a že ukládá některý ze zákazů či omezení uvedených v § 341 odst. 2.

Upravuje se i způsob, jakým samosoudce postupuje, je-li příslušný orgán jiného členského státu nečinný a požadovaná informace je takového rázu, že bez ní nelze o uznání rozhodnout. Specifický postup je pak v § 347 odst. 4 upraven ve vztahu k samotným nedostatkům evropského ochranného příkazu, kdy v případě neodstranění zjištěných nedostatků ve stanovené lhůtě může samosoudce evropský ochranný příkaz z tohoto důvodu neuznat, tj. jde přímo o jeden z důvodů pro neuznání evropského ochranného příkazu vydaného jiným členským státem.

Jak již bylo uvedeno, navrhuje se koncepce, podle níž by v tomto typu řízení rozhodoval samosoudce okresního soudu, aniž by konal veřejné zasedání.

S ohledem na potřebu ochrany chráněné osoby se navrhuje, aby ohrožující osobě bylo doručeno pouze rozhodnutí, kterým se evropský ochranný příkaz uznává a přijímá se návazné opatření, protože pouze na základě tohoto rozhodnutí mu vzniknou na území České republiky určité povinnosti. Naopak, pokud evropský ochranný příkaz není uznán, není důvod, aby jí takové rozhodnutí bylo doručeno, neboť by jí jen poskytlo informaci, že chráněná osoba pobývá nebo zamýšlí pobývat na území České republiky. V souladu s článkem 10 odst. 2 směrnice se stanoví, že chráněná osoba se uvědomí i o podmínkách, při jejichž splnění může žádat o vydání předběžného opatření v České republice. Důvody neuznání evropského ochranného příkazu, stejně jako poučení o opravných prostředcích, jsou součástí rozhodnutí (viz obecné náležitosti usnesení podle § 134 tr.ř.). O rozhodnutí (pozitivním i negativním) soud vyrozumí také příslušný orgán jiného členského státu. S ohledem na potřebu zajištění ochrany chráněné osoby je zapotřebí postupovat bez zbytečných průtahů.

S ohledem na praktickou potřebu se v odstavci 4 upravuje, jak má být postupováno, pokud se nepodaří zjistit místo, kde se zdržuje ohrožující osoba, a to ani při vynaložení veškerého úsilí a využití všech dostupných nástrojů na vnitrostátní i mezinárodní úrovni. V takovém případě totiž nelze uložené návazné opatření vykonat, neboť ohrožující osoba neví o povinnosti, jež jí byla návazným opatřením uložena.

K § 347

V uvedeném ustanovení jsou vymezeny důvody, ze kterých je možné odmítnout uznání evropského ochranného příkazu jiného členského státu. Tyto důvody korespondují s článkem 10 směrnice, jde např. o skutečnost, že uznání evropského ochranného příkazu jiného členského státu by bylo v rozporu se zásadou *ne bis in idem*, není dána oboustranná trestnost, uznání evropského ochranného příkazu brání imunitě, kterých ohrožující osoba požívá, ohrožující osoba by podle právního řádu České republiky nebyla vzhledem k svému věku trestně odpovědná za jednání, pro něž byl vydán ochranný příkaz.

Specifickým důvodem pro neuznání evropského ochranného příkazu je skutečnost, že ochranný příkaz v něm popsaný neukládá některý ze zákazů nebo omezení předvidaných v § 341 odst. 2. Důvod pro neuznání spočívající v tom, že nejsou splněny podmínky pro převzetí rozhodnutí, zde není uveden, neboť v tomto případě je volen jednodušší postup ukončení řízení, aby nedocházelo ke zbytečným průtahům, když je zřejmé, že tyto základní podmínky nejsou splněny.

Samosoudci, ohrožující osobě a státnímu zástupci se dále umožňuje, aby se v případě, že mají pochybnosti o tom, zda ohrožující osoba požívá výsad a imunit, nebo má pochybnosti o rozsahu těchto imunit, obrátili na Nejvyšší soud.

Kromě uvedených důvodů je třeba zohlednit i úvodní ustanovení celého zákona, zejména § 5 odst. 1, který se uplatní vedle důvodů uvedených v tomto ustanovení.

Obligatorní důvody pro neuznání jsou v odstavcích 3 a 4 doplněny fakultativními důvody týkajícími se uplatnění zásady teritoriality a nedostatků osvědčení. Na úvaze samosoudce se tak navrhuje mimo jiné ponechat, zda uzná evropský ochranný příkaz v případě, kdy ve smyslu zásady teritoriality lze trestný čin stíhat našimi orgány činnými v trestním řízení. Dále pak jde o důvody spočívající v neúplnosti evropského ochranného příkazu, nedodržení jeho stanovené formy nebo v absenci jeho překladu do českého jazyka, pokud jiný členský stát neodstraní tyto nedostatky v stanovené lhůtě, aniž by uvedl podstatný důvod, který by tomu bránil. Důvodem pro odmítnutí uznání evropského ochranného příkazu není na rozdíl od jiných druhů mezinárodní justiční spolupráce ve věcech trestních založených na zásadě vzájemného uznávání rozpor mezi evropským ochranným příkazem a podkladovým ochranným příkazem, neboť se uznává pouze evropský ochranný příkaz, nikoli podkladový ochranný příkaz.

K § 348

Jak již bylo uvedeno v obecné části důvodové zprávy, směrnice se svou koncepcí významně odlišuje od rámcových rozhodnutí založených na zásadě vzájemného uznávání rozhodnutí, jež byla implementována do zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, neboť v návaznosti na různorodost ochranných příkazů vydávaných na ochranu obětí v jednotlivých státech nepožaduje po vykonávajícím státu, aby vykonal ochranný příkaz uložený vydávajícím státem, ale **aby pouze uznal faktickou situaci popsanou v evropském ochranném příkazu a na jejím základě přijal vlastní adekvátní ochranný příkaz, jehož uložení mu za účelem ochrany obětí jeho právní řád umožňuje, takže se neuznává podkladový ochranný příkaz, ale pouze evropský ochranný příkaz, resp. v něm popsaná situace** (evropský ochranný příkaz sám o sobě žádné zákazy či omezení neukládá).

Jde o specifickou koncepci uznání a výkonu – vlastně nejde o uznání a výkon, ale o zajištění účinků rozhodnutí jiného členského státu na území České republiky na základě uznání evropského ochranného příkazu a přijetí návazných opatření. Uznání a výkon podkladového ochranného příkazu, včetně přizpůsobení uloženého zákazu nebo omezení právnímu řádu České republiky, se tak nepředpokládá.

Samosoudce tedy uzná situaci popsanou v evropském ochranném příkazu, tj. že na území ČR pobývá nebo zde zamýšlí pobývat osoba chráněná ochranným příkazem jiného členského státu, která vyžaduje ochranu i na území České republiky, a přijme některé z návazných opatření na ochranu chráněné osoby. Uvedené činí jedním rozhodnutím s dvěma samostatnými výroky (výrok o uznání a výrok o uložení návazného opatření).

Vzhledem k tomu, že podkladový ochranný příkaz není uznáván a vykonáván, není problém, že jej v jiném členském státu přijme jiný než justiční orgán, protože samosoudce uzná pouze

evropský ochranný příkaz vydaný justičním nebo rovnocenným orgánem jiného členského státu a přijme vlastní opatření.

Pokud samosoudce uzná evropský ochranný příkaz, následně uloží podle povahy omezení nebo povinnosti uvedené v ochranném příkazu jiného členského státu to z návazných opatření, které mu svou povahou nejvíce odpovídá. Ochranu chráněné osoby se **přítom navrhuje poskytovat vždy prostřednictvím předběžných opatření** bez ohledu na to, zda byl ochranný příkaz v jiném členském státu vydán před zahájením trestního stíhání, během trestního stíhání (např. jako náhrada za vazbu), v rámci meritorního rozsudku (např. v rámci alternativního trestu) nebo v průběhu vykonávacího řízení (např. při podmíněném propuštění z výkonu trestu odnětí svobody), neboť předběžná opatření svou povahou a cíli nejvíce odpovídají opatřením předpokládaným směrnicí. Požadovanou ochranu by jinak bylo možné zajistit jen formou uložení odpovídajících přiměřených povinností a přiměřených omezení, taková omezení a povinnosti však podle příslušných trestněprávních předpisů nemohou být uložena samostatně, ale pouze jako náhrada za vazbu, v rámci některého z odklonů, v rámci podmíněného upuštění od potrestání, podmíněného odsouzení či podmíněného propuštění z výkonu trestu odnětí svobody anebo v rámci výkonu alternativních trestů.

Z předběžných opatření uvedených v § 88c tr.ř. odpovídají požadavkům, jež vymezuje § 341 odst. 2 v návaznosti na článek 5 směrnice, předběžné opatření zákazu styku s určitými osobami (§ 88d tr.ř.), předběžné opatření zákazu vstupu do obydlí (§ 88e tr.ř.) a případně též předběžné opatření zákazu zdržovat se na konkrétně vymezeném místě (§ 88g tr.ř.). První z nich odpovídá zákazu nebo omezení jakýchkoli kontaktů s osobou chráněnou ochranným příkazem, včetně kontaktů prostřednictvím prostředků elektronických komunikací, písemně nebo jakýmkoli jinými prostředky, druhé a třetí pak zákazu vstupu do určitých míst nebo vymezených oblastí, které osoba chráněná ochranným příkazem navštěvuje nebo kde pobývá. Pokud jde o zákaz nebo omezení týkající se přiblížení se osobě chráněné ochranným příkazem blíže než na předepsanou vzdálenost uvedený v § 341 odst. 2 písm. c), patrně nejvíce by mu odpovídalo opět předběžné opatření zákazu styku s určitými osobami.

Při ukládání návazného opatření se postupuje přiměřeně podle § 88b až 88m trestního řádu upravujících ukládání předběžných opatření.

Směrnice ve svém článku 9 nedává „vykonávajícímu“ státu volnost v tom směru, že by mohl zcela upustit od uložení návazného opatření na ochranu chráněné osoby, je povinen vždy přijmout určité opatření na její ochranu, má nicméně možnost uložit to z návazných opatření, jež má v obdobných případech k dispozici a jež svou povahou nejvíce odpovídá ochrannému příkazu, tj. nepředpokládá se, že by ohrožující osobě ve vykonávajícím státě musela být uložena zcela stejná povinnost či omezení jako ve vydávajícím státě, ale může dojít k její modifikaci. [V tomto směru je zavádějící text bodu (27) preambule směrnice, který navozuje dojem, že vykonávající stát má možnost nepřijmout žádné opatření na ochranu chráněné osoby, neboť ze systematiky a znění vlastního textu směrnice, jakož i ze záznamů o jednání na evropské úrovni při přijímání této směrnice jasně plyne, že vykonávající stát má povinnost opatření na ochranu chráněné osoby přijmout vždy, jinak by poskytovaná mezistátní ochrana byla více než pofidérní a cíl směrnice by nebyl naplněn; na těchto jednáních bylo ostatně uvedeno, že některé z opatření uvedených v článku 5 směrnice má každý členský stát].

V návaznosti na článek 9 odst. 3 směrnice se v zákoně výslovně stanoví povinnost poučit ohrožující osobu o důsledcích porušení uloženého návazného opatření (uložení pořádkové pokuty ve smyslu § 351 odst. 1).

K § 349

Vzhledem k tomu, že se o uznání evropského ochranného příkazu rozhoduje usnesením, připouští se výslovně stížnost s odkladným účinkem. Takovou stížností nelze napadat důvody, pro které byl evropský ochranný příkaz nebo v něm popsany ochranný příkaz vydán jiným členským státem. Stížnost se omezuje pouze na otázky spojené s řízením o uznání evropského ochranného příkazu a přijetí návazných opatření a s rozhodnutím o uznání evropského ochranného příkazu a návazných opatření. I ve stížnostním řízení se připouští možnost ukončit řízení, pokud nastane některý z důvodů pro ukončení řízení podle § 345 odst. 2 nebo 3, nebo podle § 352 odst. 1 věty druhé.

K § 350

Při výkonu návazného opatření se postupuje podle ustanovení trestního řádu upravujících výkon předběžných opatření, vzhledem k tomu, že je však v tomto případě návazné opatření ukládáno mimo rámec trestního řízení vedeného v České republice, neužije se ustanovení o maximální délce jeho trvání – délka jeho trvání se bude primárně odvíjet od délky trvání ochranného příkazu uloženého v jiném členském státu.

Důsledky porušení uloženého předběžného opatření vydaného v trestním řízení jsou upraveny výlučně v § 88o tr.ř., v němž je obsažen taxativní výčet sankčních opatření přicházejících v úvahu (neuplatní se § 337 tr. zák.), nicméně v případě, že je předběžné opatření uloženo ohrožující osobě jako návazné opatření v důsledku uznání evropského ochranného příkazu, je zapotřebí tyto důsledky modifikovat. Pokud totiž ohrožující osoba poruší uložené návazné opatření, nelze ji vzít do vazby (samozřejmě pokud porušení nespočívá ve spáchání trestného činu, který její vzetí do vazby odůvodňuje), neboť jednak se v České republice nevede trestní řízení a jednak tento postup směrnice v některých případech přímo vylučuje, tuto pravomoc má jiný členský stát, který vydal ochranný příkaz - viz článek 13 odst. 1 písm. b). Stejně tak takové osobě nelze uložit jiný druh předběžného opatření, neboť je třeba zajistit právě ten druh ochrany, který poskytují předběžná opatření uvedená v § 88d a 88e tr. ř. Zbývá tedy pouze možnost uložit pořádkovou pokutu (při opakovaném porušení návazného opatření ji lze uložit opakovaně).

Porušení návazného opatření samosoudce oznámí příslušnému orgánu jiného členského státu za účelem přijetí příslušných opatření podle jeho právního řádu. Oznámení se zasílá na standardizovaném formuláři, který je přílohou II směrnice. Formulář se zasílá do jiného členského státu v jeho úředním jazyce nebo v jiném jazyce, v němž je tento členský stát ochoten jej podle svého prohlášení uloženého u Generálního sekretariátu Rady přijmout.

Uvedené sdělení o porušení návazného opatření by mělo umožnit příslušnému orgánu jiného členského státu urychleně reagovat na porušení v návaznosti na jím přijatý ochranný příkaz uložený ohrožující osobě. Taková reakce může zahrnovat uložení trestu odnětí svobody nebo vzetí ohrožující osoby do vazby namísto opatření nezahrnujícího odnětí svobody, které bylo původně přijato například jako náhradní opatření za vazbu nebo v rámci podmíněného trestu. Rozumí se, že takové rozhodnutí, jelikož neukládá trest *ex novo* ve vztahu k novému trestnému činu, není v rozporu s možností, že bude ohrožující osoba v České republice sankcionována za porušení návazného opatření přijatého na základě uznaného evropského ochranného příkazu (srov. bod 26 preambule směrnice).

K § 351

V odstavci 1 se reaguje na případy, kdy jiný členský stát uložený ochranný příkaz a v návaznosti na něj i evropský ochranný příkaz pozmění (např. na základě žádosti ohrožující osoby) či ohrožující osobě uloží další nebo jiný ochranný příkaz a samosoudce na základě

uznaného evropského ochranného příkazu uložil návazné opatření. Vzhledem k tomu, že jde pouze o modifikaci, není zapotřebí znovu provádět celou uznávací proceduru. V takovém případě samosoudce posoudí, zda i takto modifikovaný ochranný příkaz ukládá zákazy nebo omezení uvedená v § 341 odst. 2. Pokud tomu tak je, samosoudce obdobným způsobem změni uložené návazné opatření, nebo je zruší a nahradí jiným, popř. uloží další. Pokud však změněný ochranný příkaz neukládá zákazy a omezení uvedená v § 341 odst. 2, samosoudce ponechá uložené návazné opatření v nezměněné podobě, stejně postupuje i v případě, že nový evropský ochranný příkaz vykazuje nedostatky, jež nebyly jiným členským státem bez podstatných důvodů odstraněny v poskytnuté lhůtě. O tom je třeba příslušný orgán jiného členského státu informovat, včetně uvedení důvodů, pro které nemohlo dojít ke změně uloženého návazného opatření požadovaným způsobem. Při změně návazného opatření nebo uložení jiného či dalšího návazného opatření se postupuje podle ustanovení trestního řádu upravujících předběžná opatření. Rozhodnutí se doručí státnímu zástupci, ohrožující osobě a chráněné osobě. Stížnost nemůže směřovat do důvodů, pro které došlo v jiném členském státu k modifikaci ochranného příkazu.

Pokud samosoudce nezmění uložené návazné opatření, dotáže se příslušného orgánu jiného členského státu, zda trvá na dalším výkonu návazného opatření přijatého na základě původního ochranného příkazu. Pokud jej příslušný orgán jiného členského státu vyrozumí, že na jeho výkonu netrvá, postupuje samosoudce podle odstavce 3 písm. a).

V odstavci 3 jsou vymezeny specifické důvody pro ukončení poskytování ochrany chráněné osobě. Jde zejména o skutečnosti, které podle právního řádu jiného členského státu brání dalšímu poskytování ochrany (amnestie, milost nebo jiné obdobné rozhodnutí či skutečnost), nebo o faktickou nemožnost v ochraně pokračovat např. z důvodu změny místa pobytu či bydliště chráněné osoby nebo z důvodu jejího úmrtí. Specifickým důvodem je pak souběh řízení podle § 352, pokud je ochranný příkaz zároveň zaslán do České republiky k uznání a výkonu postupem podle hlavy IV nebo IX a v řízení podle uvedených hlav dojde k jeho uznání a výkonu. Dále půjde o případy, kdy v jiném členském státu dojde ke zrušení ochranného příkazu nebo k ukončení jeho výkonu. O ukončení poskytování ochrany chráněné osobě v České republice je třeba vyrozumět příslušný orgán jiného členského státu, dotčeným osobám bude takové rozhodnutí doručeno podle trestního řádu.

K § 352

Uvedené ustanovení reaguje na to, že ochranný příkaz, na jehož základě byl vydán evropský ochranný příkaz, může být zároveň rozhodnutím, které lze zaslat k uznání a výkonu postupem podle hlavy IV nebo IX, tj. může jít o rozhodnutí ukládající náhradní opatření za vazbu nebo o rozhodnutí ukládající trest nespojený se zbavením osobní svobody, dohled nebo přiměřená omezení anebo povinnosti. Takové rozhodnutí přitom může být zasláno k uznání a výkonu jak do České republiky, tak i do třetího členského státu, neboť příslušnost k jeho uznání a výkonu se odvíjí od místa pobytu ohrožující osoby, nikoli chráněné osoby. Byl-li ochranný příkaz zaslán k uznání a výkonu do třetího státu a do České republiky byl k uznání zaslán evropský ochranný příkaz vydaný na základě totožného ochranného příkazu, probíhají příslušná řízení nezávisle na sobě a je případně na vydávajícím členském státu, aby vše koordinoval.

Uvedené ustanovení řeší pouze případy, kdy byl do České republiky zaslán k uznání evropský ochranný příkaz a následně ochranný příkaz, na jehož základě byl evropský ochranný příkaz vydán. Zásadně platí pravidlo, že postupy podle hlavy IV a IX mají přednost před postupem podle této hlavy, nicméně zároveň se hledí na to, aby chráněné osobě byla zajištěna co nejvyšší míra ochrany.

O odložení rozhodnutí o uznání evropského ochranného příkazu a návazných opatřeních podle odstavce 1, jakož i o pokračování ve výkonu návazného opatření a o ponechání návazného opatření v platnosti podle odstavce 2 se formálně nerozhoduje.

K § 353

Provádí se článek 18 směrnice, podle něhož nese náklady řízení o uznání a přijetí návazných opatření vykonávající stát, tj. v tomto případě Česká republika. Součástí nákladů řízení o uznání a přijetí návazných opatření jsou i náklady spojené s výkonem uložených návazných opatření – viz § 350 ZMJS, který upravuje specifické otázky spojené s výkonem návazných opatření.

K § 354

Uvedené ustanovení v odstavcích 1 a 2 stanoví podmínky a postup při vydání evropského ochranného příkazu. Evropský ochranný příkaz se vydává na stanoveném formuláři (viz příloha I směrnice) a podobně jako u evropského zatýkacího rozkazu jde o rozhodnutí *sui generis*.

K vydání evropského ochranného příkazu je příslušný ten justiční orgán, který je příslušný k zajištění výkonu ochranného příkazu, na jehož základě má být evropský ochranný příkaz vydán, neboť při stanovení příslušnosti k vydání evropského ochranného příkazu je třeba respektovat ustanovení trestního řádu o tom, který orgán je příslušný k výkonu rozhodnutí, které je ochranným příkazem. Pouze orgán příslušný k výkonu ochranného příkazu bude mít k dispozici trestní spis a bude oprávněn k přijímání rozhodnutí ve věci výkonu ochranného příkazu. Orgán příslušný k výkonu ochranného příkazu se přitom vždy nekryje s orgánem, který ochranný příkaz vydal (např. i když byl ochranný příkaz uložen rozhodnutím soudu druhého stupně, bude k jeho výkonu příslušný soud, který ve věci rozhodl v prvním stupni (viz § 315 odst. 2 a 3 tr. řádu). Ze stejné koncepce příslušnosti ostatně vychází i implementace souvisejících rámcových rozhodnutí, tj. rámcového rozhodnutí 2009/829/SVV o uplatňování zásady vzájemného uznávání na rozhodnutí o opatřeních dohledu jakožto alternativy zajišťovací vazby mezi členskými státy EU (viz § 252 odst. 1 ZMJS) a rámcového rozhodnutí 2008/947/SVV o uplatňování zásady vzájemného uznávání na rozsudky a rozhodnutí o probaci za účelem dohledu nad probačními opatřeními a alternativními tresty (viz § 337 odst. 1 ZMJS).

Je-li k vydání evropského ochranného příkazu příslušný soudce (samosoudce), nepředpokládá se předchozí návrh státního zástupce, neboť soudce tak činí na žádost chráněné osoby.

Evropský ochranný příkaz lze vydat pouze na základě žádosti chráněné osoby (tu za ni samozřejmě může podat i její zmocněnec nebo její zákonný zástupce).

Podmínkou pro vydání evropského ochranného příkazu je, že chráněná osoba má bydliště nebo se zdržuje nebo zamýšlí mít bydliště či se zdržovat na území jiného členského státu. K těmto pojmům srov. odůvodnění k § 343. Další podmínkou pro vydání evropského ochranného příkazu je, že doba, po kterou chráněná osoba zamýšlí pobývat v jiném členském státu, je dostatečně dlouhá, aby odůvodnila poskytnutí takové ochrany, a to i s ohledem na administrativní náročnost a délku řízení o uznání evropského ochranného příkazu a přijetí návazných opatření. Mělo by se jednat o dobu spíše v řádech měsíců a déle (nemělo by jít o případy, kdy chráněná osoba vyjede na 14 dnů na zahraniční dovolenou). Justiční orgán také zohlední míru ohrožení chráněné osoby, tj. zda a v jaké míře jí skutečně hrozí reálné nebezpečí od ohrožující osoby i v jiném členském státu (zde může být kritériem i skutečnost, zda ohrožující osoba má nějaké vazby na stát, kde chráněná osoba hodlá pobývat). Dále je třeba přezkoumat, zda podkladový ochranný příkaz - předběžné opatření nebo jiné rozhodnutí soudu - spadá do kategorie ochranných příkazů uvedených v § 341 odst. 2. Pokud justiční orgán nevydá evropský ochranný příkaz, rozhodne usnesením o zamítnutí žádosti chráněné osoby – chráněná osoba může proti takovému rozhodnutí podat stížnost. Z důvodu zajištění nejvyšší možné míry ochrany chráněné osoby se evropský ochranný

příkaz, ani rozhodnutí o zamítnutí žádosti chráněné osoby o jeho vydání, nedoručuje ohrožující osobě, neboť tato rozhodnutí pro ni nemají žádné důsledky.

Pokud následně příslušný justiční orgán rozhodne o změně evropského ochranného příkazu, doručí změněný evropský ochranný příkaz příslušnému orgánu jiného členského státu a o změně vyrozumí chráněnou osobu. O odvolání evropského ochranného příkazu je vyrozumí. Pro případ, že by ke změně či odvolání evropského ochranného příkazu došlo v návaznosti na změnu či zrušení podkladového ochranného příkazu - rozhodnutí státního zástupce, soudce nebo soudu ve smyslu § 341 odst. 2 - a o změně či zrušení ochranného příkazu by rozhodoval jiný orgán, než orgán, který vydal evropský ochranný příkaz (např. pokud trestní řízení přejde z fáze přípravného řízení do fáze řízení před soudem), stanoví se v trestním řádu informační povinnost tohoto jiného orgánu vůči justičnímu orgánu, který vydal evropský ochranný příkaz.

V odstavci 3 se v souladu s článkem 14 odst. 1 písm. b) směrnice stanoví, že přichází-li v úvahu postup podle části páté hlavy IV zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních upravující uznání a výkon rozhodnutí ukládajícího náhradní opatření za vazbu, nebo postup podle části páté hlavy IX zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních upravující uznání a výkon rozhodnutí ukládajícího trest nespojený se zbavením osobní svobody, dohled nebo přiměřená omezení anebo povinnosti, užije se přednostně tento postup před postupem podle hlavy X.

Nelze totiž vyloučit, že ochranný příkaz, na jehož základě byl vydán evropský ochranný příkaz, může zároveň být rozhodnutím, které lze zaslat k uznání a výkonu postupy podle hlavy IV nebo IX zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních (byť to není pravděpodobné). Takové rozhodnutí pak může být zasláno za účelem uznání a výkonu i do třetího členského státu, pokud na jeho území má obvyklé bydliště odsouzený či obviněný nebo se tam zdržuje. Pokud by se chráněná osoba i ohrožující osoba nacházela na území totožného jiného členského státu, mělo by uznání a výkon ochranného příkazu přednost před uznáním evropského ochranného příkazu vydaného justičním orgánem ČR (podrobněji viz odůvodnění k § 352 - Souběh řízení).

K § 355

Vydal-li justiční orgán evropský ochranný příkaz na standardizovaném formuláři stanoveném v příloze I směrnice, zašle jej příslušnému orgánu jiného členského státu, přičemž formulář musí být přeložen do úředního jazyka tohoto jiného členského státu, příp. jiného jazyka, o kterém tento stát prohlásí, že je v něm ochoten evropský ochranný příkaz přijmout.

Na žádost se jinému členskému státu poskytnou další potřebné informace a doplnění.

K § 356

S ohledem na koncepci uznání evropského ochranného příkazu se ve výkonu uloženého ochranného příkazu - rozhodnutí státního zástupce, soudce nebo soudu uvedeného v § 341 odst. 2 - v České republice pokračuje i po uznání evropského ochranného příkazu v jiném členském státu; výkon našeho ochranného příkazu na tento členský stát nepřechází, neboť ukládá vlastní opatření.

V odstavci 2 je upraven postup justičního orgánu v případě, že jej na standardizovaném formuláři přeloženém do českého jazyka jiný členský stát vyrozumí o porušení zákazů či omezení uložených ohrožující osobě vlastním odpovídajícím opatřením tohoto členského státu (jak již bylo uvedeno, jiný členský stát má podle článku 9 směrnice povinnost nějaké opatření na ochranu chráněné osoby přijmout). V takovém případě se postupuje stejně, jako kdyby ohrožující osoba porušila zákazy nebo omezení na území České republiky, s výjimkou případu, kdy se sankce za porušení uložených povinností a omezení uvedených v ochranném příkazu vydaném justičním orgánem České republiky neuplatní, protože byl výkon

ochranného příkazu předán na základě tohoto zákona či mezinárodní smlouvy do jiného členského státu.

Uvedené sdělení o porušení opatření uloženého v jiném členském státu tak může vést např. k nařízení výkonu nepodmíněného trestu odnětí svobody podmíněně odsouzené osobě nebo k vzetí do vazby obviněného, který porušil předběžné opatření nahrazující vazbu. Rozumí se, že takové rozhodnutí, jelikož neukládá sankci *ex novo* ve vztahu k porušení, není v rozporu s možností, že bude ohrožující osoba sankcionována i v jiném členském státu za porušení jím přijatého opatření na ochranu chráněné osoby na základě uznaného evropského ochranného příkazu [srov. bod (26) preambule směrnice].

V odstavci 3 je příslušnému justičnímu orgánu stanovena informační povinnost ohledně všech skutečností, které mají dopad na výkon opatření přijatých v jiném členském státu na ochranu chráněné osoby.

K části druhé – změna trestního řádu

Navržená změna reaguje na případy, kdy je důvodem změny či zrušení evropského ochranného příkazu změna či zrušení podkladového ochranného příkazu (předběžného opatření) a o změně či zrušení ochranného příkazu rozhodl jiný orgán, než orgán, který vydal evropský ochranný příkaz (např. pokud trestní řízení přejde z fáze přípravného řízení do fáze řízení před soudem). Pro tyto případy se v trestním řádu stanoví informační povinnost orgánu, který rozhodl o změně nebo zrušení předběžného opatření, vůči justičnímu orgánu, který vydal evropský ochranný příkaz.

K části třetí – změna zákona o soudnictví ve věcech mládeže

S ohledem na skutečnost, že nelze vyloučit případy, kdy bude mezinárodní justiční spolupráce ve věcech trestních směřovat vůči mladistvému pachateli, je zapotřebí v tomto zákoně (obdobně jako v zákoně o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim) upravit odchylky, jež se uplatní specificky pouze vůči mladistvým pachatelům.

Proto se v novém dílu osmém tohoto zákona samostatně vymezuje okruh rozhodnutí směřujících vůči mladistvým, jež mohou být zaslána do jiného členského státu za účelem uznání a výkonu postupem podle příslušných hlav části páté zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních, u nichž je zapotřebí odchylná úprava, přičemž se zohledňuje odlišná terminologie užívaná v tomto zákoně a doplňují se určité typy rozhodnutí, jež mohou být vydána pouze vůči mladistvým pachatelům (např. rozhodnutí o nahrazení vazby umístěním v péči důvěryhodné osoby, rozhodnutí o uložení ochranné výchovy, rozhodnutí o uložení výchovného opatření, rozhodnutí o podmíněném odložení výkonu peněžitého opatření).

Dále se výslovně stanoví, že v případech, kdy to přichází v úvahu, se při výkonu rozhodnutí jiného členského státu uznaného postupy upravenými v části páté zákona o mezinárodní justiční spolupráci postupuje kromě trestního řádu i podle tohoto zákona, jenž upravuje určitá specifika.

K části čtvrté – změna zákona o obětech trestných činů

V návaznosti na článek 6 odst. 5 směrnice se mezi informace, které má oběť trestného činu obdržet při prvním kontaktu s orgánem činným v trestním řízení, doplňuje i informace o tom, že může příslušný orgán činný v trestním řízení žádat za účelem své ochrany či ochrany osob blízkých o vydání evropského ochranného příkazu a za jakých podmínek tak může učinit (srov. navržený § 14 odst. 8 ve spojení s § 8 zákona). Přitom je třeba ji poučit i o tom, že za účelem rychlejšího poskytnutí ochrany je výhodnější žádat o vydání evropského ochranného

příkazu v České republice ještě před tím, než odjede do jiného členského státu, v němž zamýšlí pobývat. Ustanovení § 12 zákona o obětech trestných činů pak zajišťuje, že toto poučení bude oběti poskytnuto v jazyce, o němž oběť prohlásí, že mu rozumí, nebo v úředním jazyce státu, jehož je občanem.

K části páté – účinnost

Datum nabytí účinnosti návrhu je zvoleno s ohledem na transpoziční lhůtu, která je stanovena do 11. 1. 2015.

V Praze dne 25. června 2014

Mgr. Bohuslav Sobotka, v.r.
předseda vlády

prof. JUDr. Helena Válková, CSc., v.r.
ministřyně spravedlnosti